

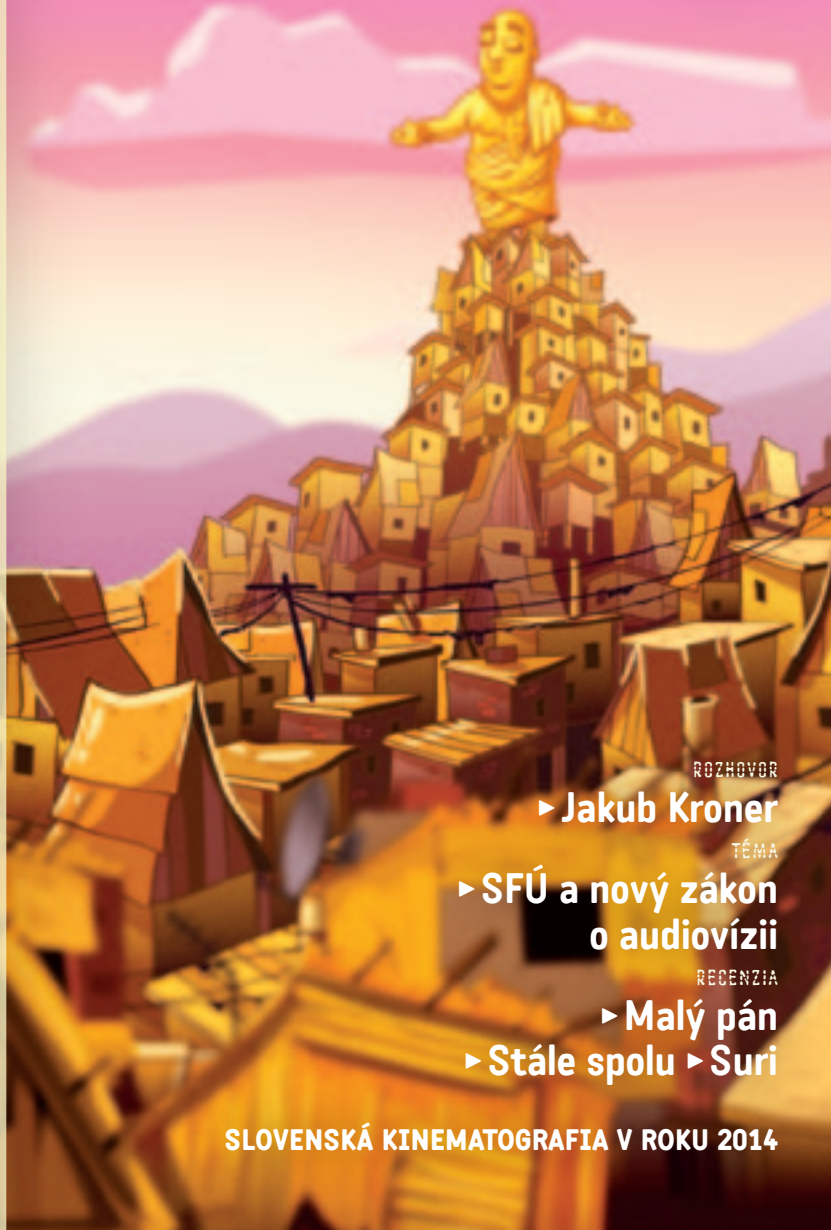
č. 6 - 2015

MESIČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► **Jakub Kroner**

TÉMA

► **SFÚ a nový zákon
o audiovizii**

RECENZIA

► **Malý pán**
► **Stále spolu** ► **Suri**

SLOVENSKÁ KINEMATOGRAFIA V ROKU 2014

V PREDAJI OD
22. JÚNA 2015

NA ÚVOD

V slovenských kinách nie je núdza o animované filmy, nie však slovenské. A mnohé z tých zahraničných nemajú núdzu o divákov. Je jasné, že ovplyvňujú ich vnímanie. Ako potom zareagujú, keď sa dozvedia o česko-slovenskom filme, v ktorom sú bábkys vodiacími niťami a propaguje ho trailer, kde sa hovorí o dobrodružstve, no v obraze nie je to, čo si divák súčasných animovaných filmov pod týmto pojmom predstavuje? Kolkí si povedia, že dobrodružstvom môže byť práve tá inakosť, vybočenie z hlavného prúdu?

Do takéhoto rizika išli tvorcovia koprodukčnej bábkovej snímky *Malý pán*. V aktuálnom *Film.sk* ju recenzujeme. Autor recenzie ju označuje za pokus o „experiment, ktorý zostal v polovici svojho realizačného zámeru“, ale za pozornosť publika podľa neho stojí. Verme, že sa tá pozornosť nájde.

V júnovom *Film.sk* recenzujeme aj slovenský dokument *Suri* – pri jeho nakrúcaní podstupoval riziko režisér Pavol Barabáš – a český dokument *Stále spolu*. V ňom nám Eva Tomanová referuje o mnohohodnej rodine, ktorá žije celkom inak ako väčšina. A vyplýva z toho nejjeden problém.

Vráťme sa však k animovanej tvorbe, lebo tentoraz jej v časopise venujeme veľký priestor. Nielen preto, že v máji sa konal festival Anifilm a Visegrad Animation Forum v Třeboni (rubrika Ohlasy) a v júni sa uskutoční Fest Anča v Žiline. Je to najmä preto, že tento mesiac má po dlhých rokoch distribučnú premiéru nový slovenský dlhometrážny animovaný projekt. Volá sa *LokalFilmis* a jeho autorom je Jakub Kroner, s ktorým prinášame rozhovor. Vyplýva z neho, že ako mladý tvorca urobil nejjeden riskantný krok. Teraz prichádza s animákom pre dospelých, postaveným na humore, aký nie je bežný. Podarí sa mu opäť prilákať veľké publikum? Alebo jeho film získa kultový status? Alebo...? A ako naň zareagujú filmoví odborníci? Bude to pekne dobrodružstvo.

► Daniel Bernát

■ FOTO: archív A. Jagodzińskiego

MAJ JE OBDOBĚM SLOVENSKE FILMY

▲ Andrzej Jagodziński, riaditeľ Poľského inštitútu v Bratislave

V Poľsku je Martin Šulík určite najpopulárnejší súčasný slovenský filmový režisér. Snímky *Všetko čo mám rád*, *Záhrada* a *Krajinka* sa už pred rokmi dostali do poľskej distribúcie a dodnes sa považujú za kultové, určené pre skutočných znalcov a milovníkov autorského filmu. Aj ja mám veľmi rád Šulíkovu filmy plné nostalgie, poézie a humoru, zamerané na konkrétny detail, ktoré majú zároveň neobvyčajne univerzálnu platnosť. Šulík ako režisér tvorivo nadväzuje na najlepšie diela československej novej vlny 60. rokov, ktorá na mňa v mladosti zapôsobilá natoľko, že som sa rozhodol pre štúdium českej a slovenskej filológie na Varšavskej univerzite. Nie je preto zvláštne, že si cením Šulíkovu dokumenty o autoroch z tohto obdobia.

V posledných rokoch na mňa spravil obrovský dojem jeho film *Cigán* – neobvyčajný príbeh z prostredia Rómov, o ktorých takmer nič nevieme, hoci žijeme vedľa seba. Táto dôležitá spoločenská téma nie je zobrazená ani *publicistickým*, ani *folkloristickým* spôsobom, ale – ako väčšina Šulíkových filmov – prezentuje bohatstvo poézie, ktorá je protiváhou surovej skutočnosti. Autenticitu príbehu ešte zvyrazňuje vynikajúce herectvo naturščikov a emotívna hudba Vladimíra Godára. Ale opäť – ako to býva u Šulíka zvykom – je to aj univerzálny film o človeku v hraničnej situácii. Nerovnocenný boj hrdinu proti neprajnému osudu a degenerovaným pravidlám vlastného prostredia pripomína antické tragédie či shakespeareovské drámy – napätie od začiatku rastie a my podvedome cítime, že príbeh nebude mať šťastný koniec. A takéto situácie (žiaľ) poznáme v každej zemejšej šírke. ▲

VYDANIE BLU-RAY FINANČNE PODPORIL

WWW.KLAPKA.SK

18

Film.sk

Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (16. ročník)

Vydavateľ:

Slovenský filmový ústav

Adresa redakcie:

Film.sk / Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava

TEL.: 02/57 10 15 25

FAX: 02/52 73 32 14

E-MAIL: filmisk@sfu.sk

Šéfredaktor:

Daniel Bernát

Redakcia:

Zuzana Sotáková

Redakčná rada: Peter Dubecký

generálny riaditeľ SFÚ

Alexandra Strelková

riaditeľka NKC – SFÚ

Marián Brázda

vedúci edičného oddelenia SFÚ

Miroslav Ulman

odborný referent Audiovizuálneho

informačného centra SFÚ

Simona Nötová-Tušerová

tlačová tajomníčka SFÚ

Štefan Vraštiak

tajomník KFN SSN

Andrea Biskupičová

vedúca predajne Klapka.sk

Jazyková redakcia:

Jaroslav Hochel

Design & grafická úprava:

p & j

Tlač: Dolis, spol. s r. o.

Uzávierka čísla 6/2015:

27. 5. 2015

Snímka na titulnej strane:

LokalFilmis – Inout Studio

Film.sk vychádza s podporou MK SR.

ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať

s názormi prispievateľov.

Akkoľvek rozmnžovanie textu, fotografií, grafov

vrátane údajov v elektronickej podobe len

s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.

© Slovenský filmový ústav

24

Peter Michalovič,

filozof a estetik

26

MYSLÍM SI

- 03 **MYSLÍM SI**
- 04–08 **KALENDÁRIUM**
- 09 **KALENDÁRIUM: 8. Fest Anča**
- 10–11 **KALENDÁRIUM: 23. MFF Art Film Fest**
- 12–14 **PREMIÉRY v kinách**
- 15 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 16–17 **NOVINKY: LokalFilmis podľa Jakuba Kronera**
- 18–21 **ROZHOVOR: Jakub Kroner**
- 22–23 **TÉMA: SFÚ a nový zákon o audiovizii**
- 24–25 **RECENZIA: Malý pán podľa Radka Berana**
- 26–27 **RECENZIA: Stále spolu podľa Evy Tomanovej**
- 28–30 **RECENZIA: Suri podľa Pavla Barabáša**
- 31 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE: Naše filmové storočie**
- 32–33 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
- 34 **DCP NOSIČE SFÚ**
- 35 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 36 **OHĽASY: 68. MFF Cannes**
- 37 **OHĽASY: 28. Finále Plzeň**
- 38 **OHĽASY: 17. Kino na hranici**
- 39 **OHĽASY: 6. Anifilm a Visegrad Animation Forum**
- 40–41 **AKO VZNIKÁ FILM**
- 42 **PROFIL: herečka Jana Plichtová**
- 43 **SVET SPRÁVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme**
- 44 **TIPY Mesiaca: Kino Lumière**
- 45 **VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzávierky na granty a podporné programy
- 46 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**
- 47–52 **PRÍLOHA: Slovenská kinematografia v roku 2014**

Na Slovensku sa nenakrútilo veľa žánrových filmov a nenapísalo veľa skutočne vedeckých kníh či štúdií venovaných problematike filmových žánrov. To, samozrejme, spôsobuje dlhodobé problémy v používaní odbornej terminológie. Tak napríklad dobrodružný film predstavuje údajne jeden z najmohutnejších superžánrov. Nevedno, prečo je najmohutnejší, to však teraz vôbec nie je dôležité, pretože oveľa dôležitejšie je, že v štandardnom jazyku medzinárodnej filmovej vedy sa unisono používa pojem „superžáner“ na označenie tých žánrov, ktoré sa vyskytujú súbežne napríklad vo filme a v literatúre. Medzi superžánre patrí horor či western.

Ešte horšie je to v prípade klasifikácie konkrétnych filmových diel z hľadiska žánrového označenia. Filmový žáner, ako obrazne a zároveň výstižne tvrdí Rick Altman, je obal na viacero použití, čo znamená, že ten istý obal možno použiť na zabalenie iného výrobku. Lenže jeden obal nemusí vyhovovať na zabalenie všetkých výrobkov a do úvahy treba ešte brať aj fakt, že každým prebalením sa zákone mení aj obal. V praxi to znamená, že disciplína, ktorá reguluje tvorbu žánrových filmov, sa dlhodobým používaním mení, pričom ak sú zmeny na prvý pohľad viditeľné, dochádza k vnútornému štiepeniu žánrov na subžánre. Tak napríklad v rámci westernu dnes môžeme identifikovať viac ako 15 subžánrov a trufam si povedať, že tento počet nie je definitívny, pretože western žije a nesporne bude žiť aj v budúcnosti.

Otváracím filmom tohoročného Febiofestu bol maďarsko-slovenský film *Mirage*. Veľmi sa mi páči a považujem ho za vynikajúci príklad filmového diela generovaného žánrovými konvenciami easternu ako jedného zo subžánrov westernu. Tvorcovia sa poučili u takého majstra westernu, akým je Sergio Leone, čo dokazuje úvodná scéna na malej železničnej stanici v puste, kam prichádza tajomný cudzinec. O tom, že je cudzinec, nemusí nikoho presvedčať, stačí jeden pohľad na jeho tmavú pokožku a je okamžite jasné, že sem nepatrí. Postava cudzinca pripomína archetypálnu postavu osamelého cudzinca bez minulosti, pusta zase pripomína preriú, samota v puste typický ranč na divokom západe a to sú len niektoré podobnosti s inými westernmi. Preto ma prekvapili úvahy o tom, či *Mirage* je, alebo nie je western. Tvrdím, že je, ale, medzi nami, pre mňa vôbec nie je také dôležité žánrové zaradenie filmu ako to, že v prípade filmu *Mirage* máme dielo s vysokou estetickou a umeleckou hodnotou, a to, že na jeho tvorbe sa podieľali aj slovenskí filmári. ▲

lých bratov (r. A. Nellis) a *Malá z rybárne* (r. J. Balej). V medzinárodnej súťaži študentských filmov Zlín-sky pes budú tituly *Half bábka* (r. J. Elsen), *Sila príťažlivosti* (r. E. Sekerešová), *Aion* (r. P. Heleninová) a *Don Quijote z Považia* (r. M. Pupák). V medzinárodnej súťaži krátkych animovaných filmov pre deti budú *Fascinujúci život nočných tvorov* (r. A. Vančurová) a *Transylvánski dravci* (r. J. Koleňáková).
► www.zlifest.cz

29. máj – 7. jún

14. MFF Transilvania, Kluz (RUMUNSKO)
V sekcii Supernova sa premietne film *Koza* (r. I. Ostrochovský). ► www.tiff.ro

2. – 8. jún

Jødisk Kulturfestival, Kodaň (DÁNSKO)
Premietanie filmu *Miluj blízkeho svojho* (r. D. Hudec). ► www.jkffestival.dk

3. jún

Newyorská premiéra filmu Návrat do horiaceho domu, Centrum židovskej histórie (USA)
Projekcia dokumentárneho filmu Anny Gruskovej. Po premietaní bude nasledovať diskusia s režisérkou aj s producentkou Mirkou Molnár Lachkou a doktorkou Rochelle Saidel z Remember the Women Institute.

5. – 12. jún

FF Brussels, Brusel (BELGICKO)
V súťaži bude film *Koza* (r. I. Ostrochovský).
► www.brusselsfilmfestival.be

6. jún

10. International Teen Film Festival, Santa Monica (USA)
Uvedenie krátkeho hraného filmu *A Limine* (r. P. Ščepková).

9. – 14. jún

Svetový festival animovaného filmu Animafest, Záhreb (CHORVÁTSKO)
V sekcii Feature films sa premietne titul *Malá z rybárne* (r. J. Balej). ► www.animafest.hr

10. – 14. jún

30. FF Midnight Sun, Sodankylä (FÍNSKO)
V sekcii Master Class on Slovak Cinema budú uvedené filmy *Organ* (r. Š. Uher), *Kým sa skončí táto noc* (r. P. Solán), *Drak sa vracia* (r. E. Grečner), *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák) a *Lalie polné* (r. E. Havetta). ► www.msffilmfestival.fi

15. – 20. jún

MF animovaného filmu Annecy, Annecy (FRANCÚZSKO)
Festival uvedie v súťaži absolventských filmov titul

Aion (r. P. Heleninová) a v oficiálnom výbere slovenský koprodukčný titul *Malá z rybárne* (r. J. Balej).
► www.annecy.org

18. – 21. jún

8. festival krátkych ženských filmov A Corto di Donne, Pozzuoli (ITALIANSKO)
Projekcia snímky *Fongopolis* (r. J. Kožuch).
► www.acortodidonne.it

19. jún

Podujatie Annecy +, Annecy (FRANCÚZSKO)
Premietanie animovaného filmu *Fongopolis* (r. J. Kožuch).

19. – 21. jún

Festival horolezeckých filmov Český ráj, Hrubá Skála u Turnova (ČESKO)
Premietanie filmov Pavla Barabáša *Stopy na hrebene* a *Hladači tieňa*. ► www.fhfr.cz

21. – 28. jún

Melbourne International Animation Festival, Melbourne (AUSTRÁLIA)
V sekcii Window on Slovakia – Historical budú uvedené tituly *Zem* (r. V. Kubal), *Dita na fronte* (r. V. Kubal), *Kontakty* (r. J. Havettová), *Balada v čipke* (r. D. Bučanová), *Dáždnik* (r. O. Slivka), *Ki-ki-ri-ki* (r. F. Jurišič) a *Bábätko v banke* (r. V. Malík). V sekcii Window on Slovakia – Best Of The New budú filmy *Nina* (r. V. Obertová, M. Čopíková), *V rade* (r. K. Kučíková), *Pandy* (r. M. Vizár), *Ako vzniká tornádo* (r. V. Kocourková), *Fongopolis* (r. J. Kožuch), *Rosso Pappavero* (r. M. Smatana), *Aion* (r. P. Heleninová), *Circle Pit* (r. M. Machálik) a *Half bábka* (r. J. Elsen). ► www.miaf.net

24. – 28. jún

Visegrad Film Festival, Cork (ÍRSKO)
Festival podrobnejšie predstaví slovenskú kinematografiu v piatich sekciách. Z archívnych filmov uvidí írské publikum tituly *Jánošík* (r. J. Siakel), *Štyridsaťtyri* (r. P. Bielik), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko) a *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák). Okrem toho festival uvedie aj viacero súčasných hraných, dokumentárnych a animovaných slovenských snímok.
► <http://visegradfilmfestival.com/>

24. – 28. jún

Európsky festival animovaného filmu Kecskemét (MAĎARSKO)
V oficiálnej súťaži sa uvedie titul *Malá z rybárne* (r. J. Balej).

(REDAKČIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► **Zuzana Sotáková**

Nové talenty aj zahraničné esá

► **Zuzana Sotáková**

Pre tvorcov, distribútorov aj štúdiá, pre vývojárov počítačových hier, pre laikov a fanúšikov animovanej tvorby, pre deti. A pre pestrejší svet. Medzinárodný festival animovaných filmov Fest Anča v Žiline otvorí svoj 8. ročník 24. júna a potrvá do 28. júna.

Ôsmy ročník festivalu nadväzuje na ten predošlý nielen v súťažiach, ale aj v industry programe. Ten dostal názov Fest Anča Nové talenty. „Budeme pokračovať v koncepcii a mať seriálové a krátkometrážne pitchingové fóra. Oproti minulému roku zvädzame poroty, takže tvorcovia, ktorí sa dostanú na túto akciu, budú mať reálny ohlas na svoje projekty,“ ozrejmjuje programový riaditeľ festivalu Maroš Brojo. Vybraní tvorcovia budú mať aj koučing s tromi profesionálmi, ktorí poradia, ako projektom nastaviť primeranú stratégiu. „Snažíme sa podporovať mladých tvorcov zo Slovenska a z Česka. Ide o užitočné prezentácie na domácej pôde, ale aj o prípravu na ďalšie podujatia, čo môže byť pre nich dôležité, keď budú hľadať koproducenta alebo podporu na distribúciu,“ pokračuje Brojo. V rámci industry programu sa plánuje aj okrúhly stôl, za ktorý sa posadia zástupcovia ČT, RTVS, Audiovizuálneho fondu, Štátneho fondu kinematografie ČR a slovenskí a českí distribútori. Budú diskutovať o tom, akým spôsobom by mohla prebiehať a rozvíjať sa česko-slovenská spolupráca a koprodukcie. Program obsahuje aj masterclassy a prednášky – napríklad v podaní poľského sales agenta a zakladateľa spoločnosti New Europe Film Sales Jana Naszewského, ktorý porozpráva, ako ponúkať krátke filmy na trhoch a ako ich prezentovať, aby uspeli.

„Tento rok máme troch veľkých čestných hostí. Prvým je estónska legenda Priit Pärn s manželkou Olgou. Druhým je Ír Tomm Moore zo spoločnosti Cartoon Saloon. Je režisérom Piesne mora, nominovanej na Oscara, aj filmu The Secret of Kells, za ktorý získal rovnakú nomináciu a u nás vlastne nikdy nebol uvedený. Tretím hosťom bude majster bábového filmu Jiří Barta z Česka,“ ozrejmjuje Brojo. Barta bude zároveň na začiatku festivalu otvárať

v Považskej galérii rozsiahlu výstavu, ktorá predstaví exponáty a rekvizity z jeho filmov.

Po minuloročnom fokuse na nemeckú animáciu sa tentoraz Fest Anča pozrie bližšie na Estónsko. „Majú neuveriteľnú, nádhernú a rozsiahlu históriu animácie, vyspelých a kvalitných tvorcov. Nadväzujú na bohatú tradíciu a ročne sa im stále darí tvoriť desiatky perfektných filmov, atraktívnych pre množstvo festivalov,“ vysvetľuje programový riaditeľ Fest Anče. Nezabudne sa ani na slovenské snímky, pre ktoré je určená Anča Slovak Award a distribučná cena D Award udeľovaná v spolupráci s Film Europe Media Company. Celkovo sa na festival prihlásilo 26 slovenských diel a niektoré sa dostali aj do medzinárodnej súťaže, detskej súťaže a súťaže videoklipov. „Teší nás veľký počet slovenských filmov. Každý rok podporujeme domácu tvorbu novými aktivitami a myslím, že i v slovenskej súťaži budú o cenu bojovať veľmi výrazné a rozmanité diela,“ uviedla riaditeľka festivalu Jana Slezáková.

Medzi ďalšími atrakciami festivalu je napríklad premietanie v sprievode živej hudby – tento rok to bude spojenie hudby Slava Krekoviča a The Tresky-Pleskyho s tvorbou manželov Dodalovcov a českými animovanými filmami z rokov 1925 až 1945. „V programe máme aj polnočné sekcie, ako napríklad Anička v krajine zázrakov, čo sú tie najväčšie šialenosti, aké sa prihlásili,“ pripomína Brojo.

Po minuloročnej premiére bude pokračovať i videoherný program Game Days. „Vlani bol zameraný len na slovenských tvorcov, tento rok to bude na tvorcov zo všetkých krajín V4 a Rakúska. Snažíme sa aj o to, aby sa hry a animáky prepojili, takže budeme robiť stretnutia jeden na jedného – animátorov s vývojármi hier – a dúfame, že z toho vzniknú zaujímavé spolupráce,“ uzatvára Maroš Brojo. ▲

□ Rozšírenú verziu článku čítajte na www.filmsk.sk.

Záber z filmu Dočasný domov. ■ FOTO: Art Film Fest

Filmová cesta okolo sveta za 8 dní

► Zuzana Sotáková

„Art Film Fest mám veľmi rád. Môžem striedať všetky tie rozkoše festivalu – dívať sa na zaujímavé filmy, chodiť do kúpeľov, posediť si s priateľmi, tváriť sa, že som juhoslovanský inžinier na penzii, a dívať sa na mladé dievčatá. Povedzte, čo môže byť krajšie?“ Takto sa kedysi vyjadril o festivale herec Marián Labuda, ktorý sa tento rok stal jeho tvárou. Ocitol sa totiž na plagátoch k 23. ročníku Art Film Festu, ktorý sa bude konať od 19. do 26. júna v Trenčianskych Tepliciach a Trenčíne.

Aktuálny ročník festivalu prinesie približne 120 filmov, rozdelených do trinástich sekcií. Tými hlavnými budú opäť súťaže hraných a krátkych filmov. Okrem toho však program obsahuje aj sekcie ako Európske zákutia, Okolo sveta (exkluzívne predpremiéry veľkých titulov), Slovenská sezóna, Prísľuby z východu, Láska a anarchia či Nočná prehliadka. „Uvedieme viacero filmov, ktoré sa dokázali presadiť na áčkových festivaloch. Napríklad v medzinárodnej súťaži hraných filmov sa objaví turecký film Sivas, ktorý na festivale v Benátkach dostal Zvláštnu cenu poroty aj cenu pre hlavného detského predstaviteľa,“ hovorí riaditeľ Art Film Festu Peter Nágel a dopĺňa: „Rovnako sa nám do hlavnej súťaže podarilo získať guatemalský debut Sopka Ixcanul, ocenený v Berlíne Cenou Alfréda Bauera za originálny prínos filmovému umeniu. Na Berlíne zaujal aj najnovší film Alexeja Germana ml.

Pod elektrickými oblakmi, ktorému udelili Strieborného medveďa za výnimočný umelecký prínos. Tento film prinesieme v sekcii Láska a anarchia. Vo výbere európskych filmov sa predstaví aj Magické dievča, dielo španielskeho tvorca Carlosa Vermuta, ktoré na festivale v San Sebastiáne získalo Zlatu mušľu za najlepší film a Striebornú mušľu pre najlepšieho režiséra.“

Súčasťou programu budú aj sekcie Focus: Ukrajina a Focus: American Indies, zamerané na súčasnú ukrajinskú kinematografiu, respektíve na nezávislú americkú filmovú tvorbu. „Focus: Ukrajina je v prvom rade poctou bojujúcej krajine a zároveň jej kinematografii, ktorá je u nás málo známa, respektíve málo reflektovaná. Výber je zameraný na produkciu posledných dvoch rokov, veľmi aktívna je, pochopiteľne, angažovaná politická dokumentaristika. Ale program bude oveľa pestrejší. Uvedie-

me tradičné rozprávanie aj experiment, historický veľkofilm, životopisný film i sociálnokritický príbeh zo súčasnosti. Okrem toho plánujeme aj špeciálne uvedenie avantgardného filmu Jedenásty rok Dzigu Vertova z roku 1928,“ približuje zostavovateľ sekcie Martin Kaňuch.

Nezávislá tvorba mladých amerických filmárov sa na plátno dostane prostredníctvom výberu šiestich filmov s premiérou v posledných troch rokoch. Sú medzi nimi aj držiteľia ocenení z festivalov Sundance či SXSW (South by Southwest). „Filmy týchto talentov začali vo veľkom množstve prenikať do sveta predovšetkým v posledných desiatich rokoch. Výber bude koncipovaný tak, aby mal divák možnosť spoznať všetky základné smery či hnutia, ktorými je americký nezávislý film známy – žánrový film, mumblecore či poetický minimalizmus,“ uvádza Daniel Vadocký, ktorý má sekciu Focus: American Indies na starosti. V jeho výbere je napríklad aj Dočasný domov v réžii Destina Daniela Crettona – emotívny príbeh, ktorý sa odohráva v náhradnom domove a rozpráva o vzťahu vychovávateľov a problémových detí. Podľa Vadockého je skvelým príkladom toho, ako môže krátkometrážna tvorba pomôcť režisérovi prejsť k dlhometrážnej, pretože Dočasný domov je rozšírenou podobou rovnomeného krátkeho filmu z roku 2008, ktorý sa prezentoval aj v krátkometrážnej súťaži na Art Film Feste. „Takisto budú súčasťou sekcie dva filmy Noaha Baumbacha – Kým sme mladí s Naomi Watts a Benom Stillrom a novodobá rozprávka Frances Ha. Snímka o mladej žene, ktorá nevie, akým smerom sa v živote vydať, odhaľujúca ruch a život v uliciach New Yorku, je skvelým príkladom novovznikajúceho žánru mumblecore,“ ozrejmjuje Daniel Vadocký.

„V programovej skladbe sa tento rok objaví aj exkluzívna novinka v podobe bloku krátkometrážnych snímok z krajiny pre nás tak trochu exotickú, nazvaného príznačne Krátke filmy špeciál: Window on Qatar. Uvedie ho programová kurátorka Laura Aimone z festivalu v Dohe v Katare,“ odkrýva ďalší diel programu Peter Nágel a pokračuje odpoveďou na otázku, ktoré filmy by si podľa neho návštevní-

ci nemali dať ujsť: „Bude ich nepochybne viac, ale spomeniem aspoň niektoré. V Európskych zákutiach sa predstaví napríklad François Ozon s novinkou Nová priateľka, Bent Hamer so snímkom 1001 gramov alebo legendárne bratské duo Paolo a Vittorio Tavianioci s najnovšou transkripciou diela talianskeho renesančného veľikána Úžasný Boccaccio. Lahôdky nájdú filmoví fajnšmekri aj v sekcii Láska a anarchia, kde nebudú chýbať takí vynikajúci filmári ako Lisandro Alonso s titulom Jauja alebo Ulrich Seidl s mrazivým dokumentom V pivnici. Mimochodom, v sekcii Nočná prehliadka premietneme aj skvelý horor Vidím ťa, vidím, ktorý nakrútila Seidlova manželka a dlhoročná spolupracovníčka Veronika Franz. Tento film bol uvedený minulý rok v Benátkach a nedávno získal na prehliadke národných filmov v Grazi Cenu za najlepší film roka.“

Priestor dostanú aj domáce diela v sekcii Slovenská sezóna a jedno dokonca zabojuje o Modrého anjela – konkrétne krátky titul Zelená vlna Martiny Buchelovej. Tento rok sa do súťaží prihlásilo celkovo 148 dlhometrážnych a 932 krátkych snímok. Samozrejme, festival opäť udelí aj ceny Hercova misia a Zlatá kamera. Zo slovenských umelcov získa prvú z nich Juraj Kukura a druhú kameraman Ján Ďuriš. Ďalší laureáti neboli ešte v čase uzávierky Film.sk známi.

Lístkový rezervačný systém ostane na 23. ročníku Art Film Festu rovnaký ako vlani. Súčasťou osemdňového filmového sviatku budú aj sprievodné podujatia, či už odborného, alebo relaxačného charakteru, ako napríklad workshop MidPoint, verejná diskusia v dvoch paneloch – prvý bude o tom, či na Slovensku (ne)absentuje žánrová kinematografia, druhý sa zameria na kľúčové východiská a ciele ďalšieho smerovania Audiovizuálneho fondu –, koncerty, výstavy, prednášky, voľné inštalácie a happeniny v parku. ▲

Pod elektrickými oblakmi. ■ FOTO: Art Film Fest

PREMIÉRA: 25. 6. 2015

Dáma v zlatom

(*Woman in Gold*, USA/V. Británia, 2015) DCP 2D, 110 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ

RÉŽIA: Simon Curtis **HRAJÚ:** Helen Mirren, Ryan Reynolds, Daniel Brühl, Katie Holmes, Tatiana Maslany, Elizabeth McGovern, Jonathan Pryce **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Rodine Altmanovcov zabavili nacisti pred druhou svetovou vojnou slávny *Portrét Adel Bloch-Bauerovej* od Gustava Klimta. O 70 rokov neskôr sa Mária Altmanová rozhodne naplno zapojiť do bitky proti rakúskej vláde a získať portrét svojej tety späť.

PREMIÉRA: 25. 6. 2015

Danny Collins

(*Danny Collins*, USA, 2015) DCP 2D, 106 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Dan Fogelman **HRAJÚ:** Al Pacino, Annette Bening, Jennifer Garner, Melissa Benoist, Michael Caine, Christopher Plummer **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Starnúca rocková hviezda Danny Collins sa jedného dňa dostane k listu, ktorý mu pred 40 rokmi napísal John Lennon. Píše sa v ňom, aby zostal verný sám sebe a svojej hudbe. Na základe tohto listu sa Danny rozhodne pre zmenu a skúsi svoj život nanovo naštartovať. Dá sa na cestu znovuobjavovania svojej rodiny a hľadania pravej lásky.

PREMIÉRA: 4. 6. 2015

Dieťa 44

(*Child 44*, USA, 2015) DCP 2D, 137 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KRIMI/TRILER

RÉŽIA: Daniel Espinosa **HRAJÚ:** Tom Hardy, Noomi Rapace, Jason Clarke, Gary Oldman, Vincent Cassel, Joel Kinnaman **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Lev Demidov je vojnový hrdina a vďaka svedomitej práci pre sovietsku tajnú políciu má spoločenské postavenie, bývanie aj krásnu ženu. Keď ju však odmietne udať, degradujú ho a pošlú do vyhnanstva. Tam natrať na vraždu podobnú inému prípadu, ktorý bol označený za nehodu. Lev začne pátrať na vlastnú päsť, no rituálnych vražd pribúda.

PREMIÉRA: 11. 6. 2015

Jurský svet

(*Jurassic World*, USA, 2015) DCP 2D SO SLOVENSKÝMI TITULKAMI ALEBO S ČESKÝM DABINGOM + DCP 3D S ČESKÝM DABINGOM, 124 min., MP, DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Colin Trevorrow **HRAJÚ:** Chris Pratt, Judy Greer, Ty Simpkins **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Dinosaury z Jurského parku sa vracajú v novom filme v produkcii Stevena Spielberga. Jurský park je najzárobkovejšou atrakciou na svete, predchádzajúce problémy sú už zabudnuté a vedenie premýšľa, čím si zaistiť ešte väčšiu návštevnosť. Ich projekty sú úžasné, ale nemali by sa vymknúť kontrole...

PREMIÉRA: 18. 6. 2015

LokalFilmis

(*LokalFilmis*, Slovensko, 2015) DCP 2D, 75 min., MN 15, KOMÉDIA/ANIMOVANÝ

RÉŽIA: Jakub Kroner **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Pišta Lakatoš ako cigánsky prorok predpovedá príchod mesiáša z osady, ktorý zmení svet. Rytmaus uverí, že on je tým mesiášom, a rozhodne sa kandidovať na prezidenta. Voľby však vyhrá Pišta a zo Slovenska sa vďaka predaju čistej vody stáva svetová veľmoc...

► O filme čítajte viac na stranách 16 – 17.
► Rozhovor s režisérom J. Kronerom čítajte na stranách 18 – 21.

PREMIÉRA: 25. 6. 2015

Mimoni

(*Minions*, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D, MP, SLOVENSKÝ DABING, MAĎARSKÝ DABING, ORIGINÁL S ČESKÝMI TITULKAMI, ANIMOVANÝ KOMÉDIA

RÉŽIA: Kyle Balda, Pierre Coffin **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Lucia Hurajová, Přemysl Boublík, Peter Rúfus, Zdena Studenková, Stano Král, Vanda Ružičková **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Zmyslom života Mimoňov bolo odjakživa slúžiť tomu najväčšiemu zloduchovi široko-diaľko. Keď nikoho takého nemajú, upadajú do depresie. Kevin, Stuart a Bob sa rozhodnú situáciu riešiť tak, že sa vydajú na zraz zločincov, aby vstúpili do služieb najhoršej gaunerky všetkých čias.

PREMIÉRA: 11. 6. 2015

Dior a ja

(*Dior et moi*, Francúzsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 89 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNÝ FILM

RÉŽIA: Frédéric Tcheng **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Dokument otvorí divákovi dvere do sveta módného domu Christian Dior, opradeného mýtmi. Nový umelecký riaditeľ Raf Simons práve pripravuje svoju prvú kolekciu haute couture, ktorou musí presvedčiť celý svet o svojej vízii a vyrovnáť sa s odkazom slávneho zakladateľa značky.

PREMIÉRA: 4. 6. 2015

Hurá na futbal

(*Metegol*, Španielsko, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 106 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ

RÉŽIA: Juan José Campanella **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Boris Al-Khalagi, Jana Lieskovská, Martin Kaprálik, Matúš Krátky, Marián Labuda, Peter Kovárik, František Kovár, Ivan Romančík **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Amadeo žije v zapadnutej dedinke, no je najtalentovanejším futbalistom sveta, teda pokiaľ ide o stolný futbal. Jedného dňa sa však jeho pokojný život zmení. Do dediny sa vracia futbalista Ace a chce odvetu za jedinú porážku, ktorú v živote utrpel. Rozhnevaný Ace vyčíta, no figúrky z Amadeovho futbalového stola zázračne ožijú...

PREMIÉRA: 4. 6. 2015

Insidious: Kapitola 3

(*Insidious: Chapter 3*, USA, 2015) DCP 2D, ŠUP, 97 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, HOROR

RÉŽIA: Leigh Whannell **HRAJÚ:** Stefanie Scott, Dermot Mulroney, Lin Shaye, Angus Sampson, Leigh Whannell **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Parapsychologička Elise Rainier žije sama v ústraní, keď ju jedného dňa vyhľadá mladá Quinn s prosbou o pomoc. Prenasleduje ju démon, ktorý postupne požiera jej telo i dušu. Elise už nikdy nechcela otvoriť bránu do sveta mŕtvych, no tentoraz od nej závisí príliš veľa životov.

PREMIÉRA: 18. 6. 2015

Pútnik – najlepší príbeh Paula Coelho

(*Não Pare na Pista: A Melhor História de Paulo Coelho*, Brazília/Španielsko, 2014) DCP 2D, 112 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ/DRÁMA

RÉŽIA: Daniel Augusto HRAJÚ: Júlio Andrade, Ravel Andrade, Fabiana Gugli

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Film rozpráva o životnej púti Paula Coelho – rozprávača príbehov, ktoré fascinujú milióny čitateľov. Zdrojom jeho inšpirácie na romány je jeho vlastný život, veď flirtoval so smrťou, unikol z hranice, za ktorou je už len šialenstvo, experimentoval s drogami, trpel a radoval sa z lásky a spoluvytváral históriu brazílskeho rokenrolu.

PREMIÉRA: 18. 6. 2015

Temné miesta

(*Dark Places*, Francúzsko, 2015) DCP 2D, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, MYSTERIÓZNY TRILER

RÉŽIA: Gilles Paquet-Brenner

HRAJÚ: Charlize Theron, Christina Hendricks, Nicholas Hoult, Chloë Grace Moretz

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Sedemročná Libby prežila masaker v rodine – jej matku a sestry zavraždili počas rituálneho satanského obradu priamo pred jej očami. Za zločin bol na základe jej svedectva odsúdený na doživotie jej brat Ben. O 25 rokov neskôr sa na ňu obráti spolok, ktorý prešetruje známe zločiny. Keď Libby otvorí tragickú kapitolu svojho života, začne pochybovať o tom, čo v detstve videla.

PREMIÉRA: 4. 6. 2015

Stále spolu

(*Stále spolu*, Česko, 2014) DCP 2D, 74 min., MP 12, DOKUMENTÁRNÝ FILM

RÉŽIA: Eva Tomanová

ÚČINKUJÚ: rodina Mlčochovcov

DISTRIBÚTOR: ASFK

Petr a Simona pochádzajú z miest, vyštudovali vysokú školu. Sú spolu už 25 rokov, majú 9 detí, no nemajú tečúcu vodu, kúpeľňu ani toaletu. *Stále spolu* je dokumentárny príbeh rodiny, ktorá sa rozhodla žiť inak ako väčšina iných. Radšej sa spolieha na svoje vlastné zdroje, než by mala obetovať svoju slobodu civilizácii.

► Recenziu filmu čítajte na stranách 26–27.

PREMIÉRA: 25. 6. 2015

V hĺbinách

(*Pionér*, Nórsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, 106 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Erik Skjoldbjærg HRAJÚ: Aksel Hennie, Wes Bentley, Stephen Lang

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Na začiatku 80. rokov zaznamenalo Nórsko ropný boom. Nové náleziská v Severnom mori poskytovali netušené možnosti a bohatstvo. Profesionálny potápač Petter a jeho brat Knut majú potrebnú disciplínu, silu a odvahu, aby sa vydali na dno Severného mora, avšak tragická nehoda všetko zmení...

PREMIÉRA: 4. 6. 2015

Špión

(*Spy*, USA, 2015) DCP 2D, 120 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY/ČESKÝ DABING, KOMÉDIA

RÉŽIA: Paul Feig HRAJÚ: Melissa McCarthy, Morena Baccarin, Rose Byrne, Jason Statham, Jude Law, Allison Janney, Miranda Hart

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Susan Cooper má v CIA nenáročnú a pokojnú prácu ako analytička, málokedy opustí svoj stôl. Napriek tomu sa stane neohrozenou hrdinkou, ktorá sa vydá na najnebezpečnejšiu misiu v histórii tejto špiónskej agentúry – musí preniknúť hlboko do sveta obchodníkov so zbraňami a zabrániť globálnej katastrofe.

PREMIÉRA: 11. 6. 2015

Vincentov svet

(*Entourage*, USA, 2015) DCP 2D, 104 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Doug Ellin HRAJÚ: Kevin Connolly, Adrian Grenier, Kevin Dillon, Jerry Ferrara, Jeremy Piven, Emily Ratajkowski

DISTRIBÚTOR: Continental film

Film nakrútený na motívy úspešného seriálu z produkcie HBO sleduje filmovú hviezdu Vincenta Chasa. Vracia sa spolu s kamarátkami Ericom, Turtlom a Johnnym. A s novým biznisom. Niektoré ich ambície sa zmenili, ale puto medzi nimi je stále silné.

Sedem dní s ruským filmom

V Kine Lumière v Bratislave sa bude konať od 1. do 7. júna prehliadka Dni ruského filmu, ktorá sa uskutoční pri príležitosti konca II. svetovej vojny. Diváci si budú môcť pozrieť ruské snímky *Jednotka* (r. K. Belevič), *Hviezda* (r. A. Melikian), *Víkend* (r. S. Govoruchin), *Biele noci poštára Alexeja Triapicyna* (r. A. Končalovskij), *Batalión* (r. D. Meschijev), *Kuchyňa v Paríži* (r. D. Diačenko) a *Hriešnik* (r. D. Konstantinov). Na prehliadke sa osobne zúčastnia režisérka *Hviezdy* Anna Melikian a herečka Tina Dalakišvilí, ktorá si v ňom zahrála, k filmu *Jednotka* príde režisér Kirill Belevič a herec Ilja Korobko, film *Víkend* bude prezentovať producentka Leonella Ebel a na podujatí sa za ruských spoluorganizátorov zúčastní aj riaditeľ spoločnosti NOY Grigorij Gervokian.

► ZS

Ukrajina v Lumièri

V Kine Lumière sa 15. júna začína unikátna prehľadová prehliadka najvýznamnejších klasických filmov z dejín ukrajinskej kinematografie, ktorá je súčasťou širšej pocty Ukrajine a jej filmovej kultúre. Uvedenie výberu reštaurovaných a digitalizovaných filmov (v spolupráci SFÚ s Národným centrom Oleksandra Dovženka a MK SR) zahŕňa avantgardné diela 20. a 30. rokov 20. storočia (*Zem, Symfónia Donbasu*), romantickú drámu z budúcnosti, z čias beztriednej spoločnosti (*Strohý mládenec*), slávny vojnový film podľa scenára Vandy Vasilevskej (*Dúha*), ale i ďalšie majstrovské diela nasledujúcich dekád. Výber je zameraný na filmy uvádzané u nás málo alebo vôbec: od krátkeho filmu Sergeja Paradžanova *Kyjevské fresky* cez rané opusy Jurija Ilienka (*Prameň pre smädnych*), Kíry Muratovovej (*Dlhé lúčenia*) až po populárnu komédiu z 80. rokov od Romana Balajana *Lietanie v sne a v skutočnosti*. Na prehliadku Ukrajinská filmová klasika, ktorá sa koná do 18. júna, nadviaže na MFF Art Film Fest 2015 programová sekcia Focus: Ukrajina, zameraná na jej súčasnú filmovú tvorbu (2013–2014). Prehliadka v Kine Lumière bude ešte pokračovať v dňoch 27. a 28. 6. projekciami aktuálnych ukrajinských titulov *Sprievodca* (r. O. Sanin) a *Majdan* (r. S. Loznica).

► ZS

ASFK chystá programovací seminár

V Krpáčove sa v dňoch 5. až 7. júna uskutoční jarný programovací seminár Asociácie slovenských filmových klubov. Medzinárodný workshop Digi-Training Plus, ktorý by sa mal konať na prelome augusta a septembra (cieľom je výmena skúseností v oblasti digitálneho kina v Európe), príde prezentovať predseda Štátneho fondu kinematografie Českej republiky Petr Vítek. O novinkách súvisiacich s financovaním prevádzky kín bude informovať riaditeľ Audiovizuálneho fondu Martin Šmatlák. V rámci seminára ASFK prebehne aj interaktívna prednáška, na ktorej budú dramaturgovia filmových klubov zaškolení do projektu Filmový kabinet deťom – ten v septembri štartuje aj do slovenských regiónov. Súčasťou programovacieho seminára budú tradične aj premietať a prídu i slovenskí filmári, napríklad Ivan Ostrochovský, Marek Leščák, Marek Urban, Palo Korec či Ján Meliš.

► mp

Formuje sa vedenie Fondu na podporu umenia

Minister kultúry Marek Maďarič vymenoval už koncom marca deviatich členov rady novovzniknutého Fondu na podporu umenia. Teraz rada vyzýva na predkladanie prihlášok na kandidátov na riaditeľa fondu. Prihlášky treba doručiť na adresu ministerstva kultúry do 19. júna, vypočítanie kandidátov sa uskutoční 25. júna. Členmi rady Fondu na podporu umenia sa stali Pavol Weiss, Vladimír Kyseľ, Peter Michalovič, Anna Miklovičová, Irina Čierniková, Zora Rusinová, Zora Jaurová, Alexander Halvoník a Zuzana Komárová. Za predsedu rady zvolili v tajnom hlasovaní filozofa a estetika Petra Michaloviča, podpredsedníčkou sa stala Zuzana Komárová. Prvé výzvy na podporu kultúrnych aktivít vypíše fond do konca tohto roku.

► dan

▪ FOTO: Inout Studio

Bratm, konečne!

► Zuzana Sotáková

„Dvadsaťdva rokov sa čakalo na prvý slovenský celovečerný animovaný film.“ Týmto slovmi sa začína trailer na LokalFilmis – skutočne prvý animovaný celovečera v histórii moderného Slovenska. Po úspechu seriálu LokalTV ho nakrútil režisér Jakub Kroner. Premiéru bude mať v polovici júna a okrem kinodistribúcie ho čaká aj cesta na festivaly.

„Staré cigánske proroctvo predpovedá príchod mesiáša z rómskej osady, ktorý zmení svet. Narodí sa Rytmaus a postupne sa z neho stane najznámejší rapper v Európe. Rytmaus sa rozhodne kandidovať na prezidenta Slovenskej republiky. Proti nemu sa vo voľbách postaví Pišta Lakatoš. Zo Slovenska sa vďaka predaju čistej pitnej vody stáva svetová veľmoc, ktorá spolurozhoduje o budúcnosti ľudstva s najväčšími mocnosťami, ako sú USA, Rusko či Európska únia. Do hry o planétu sa zamieša aj diabol Moloch,“ načrtáva dej svojho nového filmu režisér, scenárista a animátor Jakub Kroner. LokalFilmis predstaví ako protagonistov postavičky známe zo seriálového projektu LokalTV. „Celý film vzniká v našej vlastnej produkcii. Keďže je financovaný z našich komerčných zárobkov, nemohli sme si dovoliť venovať tomuto projektu viac času a museli sme to stihnúť za neuveriteľných jedenásť mesiacov,“ vysvetľuje tvorca, ktorý má na

konte aj celovečerné hrané snímky *Lóve* (2011) a *Bratislavafilm* (2009). Obama dokázal prilákať do kín veľké publikum.

LokalFilmis nie je určený len skalným fanúšikom seriálu LokalTV. Zaujať môže aj tých, ktorí animované paródie zacielené na slovenský šoubiznis, politiku či šport nesledovali alebo videli len niekoľko dielov. „Film sme sa snažili spraviť tak, aby pobavil našich fanúšikov, ale zároveň aby dokázal osloviť divákov, ktorí vôbec nepoznajú LokalTV. Myslím, že veľkým prekvapením pre diváka budú pesničky, ktoré sme nahrávali s tridsaťčlenným orchestrom Českej televízie a ktoré posúvajú tvorbu LokalTV do úplne iných rozmerov,“ pokračuje Kroner. Na projekte spolupracoval s ľuďmi, ktorí pracujú aj pre jeho webovú stránku, kde sú všetky časti seriálu umiestnené. Diváci tak môžu počuť spevákov Mariána Čekovského a Borisa Bauera, rapera Denisa Molocha

Domarackého, standupistov Iva Ladižinského a Jerryho Szaba, komičku Evu Evelyn Kramerovú či Vojtěcha Dyka, ktorý naspieval jednu pieseň. „Celovečerný animovaný film je môj sen už od detstva, takže v tomto zmysle nad ním uvažujem už dlho. Snažil som sa vytvoriť štúdio, ktoré by ho bolo schopné vyrobiť. Vedel som, že musíme najskôr nadobudnúť skúsenosti, otestovať si trh a divákov, čo sme robili na internete asi tri roky. Presne pred rokom, po 200 seriálových epizódach, sme cítili vrchol záujmu o naše videá na internete, tak sme sa rozhodli, že je správny čas, aby naša doterajšia práca vyústila do celovečerného filmu,“ hovorí tvorca LokalFilmisu. „Vybrali sme naše najpopulárnejšie postavičky a snažili sa vytvoriť projekt, v ktorom si každý náš fanúšik nájde to svoje. Minulý rok sme boli na markete animovaných filmov v Lyone a už tam sme začali rozmýšľať nad animákom o Rómoch. Vedeli sme, že je to niečo unikátne, a tak začal vznikať námet na hudobno-zábavný animovaný film, ktorý nie je určený deťom. Celkovo je to žáner, v ktorom sa vo svete robí málo filmov. Aj preto to bola pre nás veľká výzva,“ pokračuje Kroner, ktorého ako diváka bavia najmä rodinné animáky, schopné oslovit

publikum širokého spektra – od najmenších až po najstarších. A okrem toho uvádza kultový film *South Park: Peklo na Zemi*, ktorý vznikol pred šesťnástimi rokmi.

„Pri tvorbe LokalFilmisu ma asi najviac zaskočilo, keď som si prvýkrát pozrel film vcelku a on fungoval. Celý proces výroby bol z našej strany veľký risk, o to viac ma príjemne prekvapil výsledok,“ usmieva sa Kroner. LokalFilmis bude mať teraz aj klasickú propagačnú kampaň, ale ako poznamenáva Jakub Kroner, „promo na tento film je naša trojročná práca na internete, v televízii, v reklamách. Chceme film propagovať viac online, lebo tomuto médiu veríme.“ A jeho slová potvrdzuje aj veľmi vysoká návštevnosť stránky LokalTV.

Bude zaujímavé sledovať, ako na LokalFilmis reagujú slovenskí diváci, s ktorými Kroner našiel spoločnú reč pri dvojici svojich celovečerných hraných snímok. Jeho animovaná novinka sa v júni dostane aj na dva dôležité slovenské festivaly – Art Film Fest v Trenčianskych Tepliciach/Trenčine a Fest Anču v Žiline. ▲

LokalFilmis (r. Jakub Kroner, Slovensko, 2015)

▪ CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 600 000 eur

▪ POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH: Film bude distribuovaný na DCP nosičoch.

▪ FOTO: Inout Studio

Opovrhuje sa tu diváckym vkusom

► Marcel Šedo (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Do kín sa tento mesiac dostáva slovenský celovečerný animovaný titul **LokalFilmis** a jeho autorom je Jakub Kroner (*1987), ktorý napriek svojmu mladému veku naskrútil už tri dlhometrážne snímky. Dve predchádzajúce – **Bratislavafilm** a **Lóve** – boli hrané a v kinách zaznamenali veľmi dobrú návštevnosť. Kroner je zároveň tvorcom animovaného seriálu **LokalTV** a pôsobí aj v reklamnej oblasti.

Naposledy vznikol na Slovensku celovečerný animovaný film v roku 1980 – bola to *Krvavá pani* Viktora Kubala. Kubal bol známy tým, že pri tvorbe zostával veľa pozícií naraz. Ako to bolo vo vašom prípade?

– Na filme som robil scenár, réžiu, nahovorenie niektorých postáv, dve pesničky a animoval som jednu z hlavných postáv. No spolu so mnou na ňom pracovalo 11 animátorov, výtvarníkom postáv je Matej Holub, ktorý je aj vedúcim animátorom filmu, vizuály pozadí navrhovali Matej Capovčák a Marián Toma, takže som v tom rozhodne nebol sám. Práve že však taká, že v zahraničí by na podobnom projekte pracoval minimálne dvojnásobný počet ľudí a nie rok ako my, ale dva a viac. Verím, že pri ďalších projektoch sa nám podarí aspoň priblížiť k tomuto modelu.

Aké filmy a seriály formovali v mladosti nielen váš náhľad na animovaný, ale aj hraný film?

– Čo sa týka animácie, ovplyvnili ma hlavne seriály ako *South Park*, *Family Guy*, ale aj Monty Python a Terry Gilliam. Teda hlavne satirický animovaný humor. Pri hraných filmoch je to zložitejšie, nemám konkrétneho tvorca, ktorého by som preferoval, mám rád viaceré žánre a mám obdobia, keď ma jeden z nich baví viac ako iné. Ale dánsky *Pusher*, anglický *Trainspotting*, americký *Pulp Fiction*, to sú asi prvé filmy, pri ktorých som si uvedomil, že by som niečo podobné chcel robiť. Myslím, že je to z mojej doterajšej tvorby aj trochu cítiť.

Dokázali ste debutovať *Bratislavafilmom* (2009) vo veľmi mladom veku, navyše ako študent animovanej tvorby a bez výrazných predchádzajúcich krátkych hraných filmov. Akým spôsobom ste si zhľadali financie, štáb a ako prebiehalo nakrúcanie?

– Celý nápad vznikol po tom, ako bola v slovenskej kinematografii dlhá odmlka a ročne mal premiéru tak jeden slovenský film. Všetci okolo sa sťažovali, že nemajú prostriedky na natáčanie, a mne sa zdalo trápne, že tu nevznikajú filmy, ktoré sú viac o nápade či námete ako o spracovaní. Nevidel som dovtedy žiadny slovenský film zo súčasnosti s témou, ktorá by zaujala mladého diváka a reflektovala to, čo mladí ľudia reálne zažívajú. Povedali sme si s kamarátom, že aj keby sme to natočili starými kamerami, bude to mať zmysel. Po prvom teaseri, keď sme mali natočenú len jednu scénu, sme zazna-

menali na internete také pozitívne reakcie a očakávania zo strany divákov, že sme sa do filmu pustili a do roka bola premiéra. Kameru sme si požičiavali z produkčnej firmy vždy, keď netočili. V podstate štáb pozostával z troch ľudí – mňa, produkčného, ktorý robil druhú kameru, a zvukára. Najvtipnejšia bola nočná scéna, keď sme nemali ani reflektor, tak sme si svietili mobilnými telefónmi. Zosúladiť termíny, keď je voľná kamera, keď má čas herec, keď je dobré počasie, to bolo naozaj bláznivé a natáčanie sa preto natiahlo na niekoľko mesiacov. Nikto z nás nečakal, že sa to dostane do kinodistribúcie, niektorí nás prehovárali, že kvalita nezodpovedá kinu a že by sme to mali vydať iba na DVD. Našťastie sa našla distribučná spoločnosť, ktorá to s nami riskla – Continental film –, a bol to nečakaný úspech.

Áno, váš debut a najmä váš druhý celovečerný hraný film *Lóve* (2011) prekvapili vysokou návštevnosťou. V čom vidíte hlavné príčiny tohto úspechu nielen vo vzťahu k samotným filmom, ale aj k celkovému nastaveniu spoločnosti a kinematografie?

– Téma *Lóve* začala vznikáť už počas postprodukcie *Bratislavafilmu* a po jeho úspešnom odpremiérovaní som vedel, že chcem natočiť niečo štýlovo klasickejšie a na inej vizuálnej úrovni. Film *Lóve* odrážal moje domnienky, čo by chcel mladý slovenský divák vidieť – humor, drámu, romantiku, akciu, zaujímavé obsadenie, reálne dialógy, niečo, čo by konkurovalo zahraničným filmom tejto kategórie. Divácky úspech vnímam ako hlad po filmoch pre mladého diváka, ktorý chodí do kina najviac. V okolitých krajinách funguje, že na domáce filmy chodí viac divákov ako na zahraničné. U nás to tak nie je podľa mňa preto, že mnohí slovenskí filmári zvlášť, pre mňa až nepochopiteľne opovrhujú diváckym vkusom, čo funguje aj opačne. Pokiaľ ľudia zodpovední za financovanie filmov nebudú podporovať tvorcov, ktorí sa snažia prilákať divákov do kín na slovenské filmy, bude sa nezáujem o domácu tvorbu zo strany divákov ešte prehľbovať. V tomto ohľade je v súčasnosti, keď príde na vysokorozpočtové slovenské filmy do kina 1 200 divákov, situácia viac než zlá.

Pozrime sa na váš projekt *LokalTV*. Animovaný seriál a politická satira reagujúca na „horúce problémy“, to znie ako dosť náročná výzva pre tvor-

cu. Ako vlastne prebieha výroba jedného seriálového dielu?

– Za tri roky sme na internete vyrobili 18 seriálov s rôznymi témami a postavami. Všetky však majú spoločný prvok: improvizáciu. Kým dvadsaťminútové časti vyrobené pre TV JOJ mali klasický scenár, ktorý interpretovali herci, odkedy sme na internete, robíme kratšie epizódy a pracujeme formou improvizácie. Nahodíme si situácie a potom vymýšľame dialógy priamo pred mikrofónom. Skoro všetky naše internetové videá vznikali takto a tento postup sme aplikovali aj na celovečerný film. Takže finálny scenár je vlastne prepisom improvizovaných dialógov.

Na Slovensku sa každý s každým pozná, o to ťažšie je zrejme ísť s kožou na trh a ponúknuť nekonvenčný humor, recesiú a paródiu. Ako sa na tieto veci pozeráte? Aký typ humoru vám je najbližší z pozície diváka a nachádzate ho dostatok aj v slovenskej filmovej a televíznej produkcii?

– Mám pocit, že Slováci veľmi nemajú vzťah k satire, už irónia sa tu často vníma ako urážka. Napriek tomu, že žijeme v Európe tretieho tisícročia, sa niektorí ľudia stále tvária, že by sa tento typ humoru mal sankcionovať. Nie je dobré, ak sa satira berie smrteľne vážne, fatálne následky sme videli tento rok vo Francúzsku. Ja som sa nikdy nesnažil humorom ublížiť nikomu konkrétnemu, skôr to beriem ako vysmievanie sa hlúposti. Zatiaľ neprekonaným vrcholom slovenskej humoristickej scény je pre mňa tvorba Lasicu a Satinského. To, čo vytvorili v 60. rokoch, malo európske parametre a pritom to bolo veľmi slovenské. A to, ako sa k nim spoločnosť zachovala v 70. rokoch, bolo takisto veľmi slovenské a podľa mňa to nesúviselo iba s komunistickým režimom.

Ako by ste zhodnotili súčasnú programovú ponuku slovenských televízií? Skúsme sa sústrediť na animovanú tvorbu – je jej zastúpenie na obrazovkách dostatočné a vyberajú si televízie do vysielania zaujímavé veci? No a keď sme pri tom, neuvvažovali ste sám nad projektom animovaného seriálu pre deti?

– Beriem to tak, že tu máme komerčné televízie, pre ktoré bude vždy lacnejšie a efektívnejšie nakupovať „overené“ animované seriály zo zahraničia a ktoré nemajú dôvod podporovať pôvodnú tvorbu. Naša verejnoprávna televízia sa dlho správala po-

dobne, preto na niekoľko rokov úplne vymizla slovenská animovaná tvorba. Ja som dokonca zažil na vysokej škole, že sme nemohli pracovať v STV v animátorských trikových ateliéroch, lebo za to pýtali od školy komerčné nájomné. Hoci sa v tých ateliéroch reálne nič nevyrábalo a zapadávalo im to prachom. Čiže verejnoprávna televízia nemala záujem o slovenskú animovanú tvorbu, čo je v kontraste napríklad k Českej televízii, ktorá má vlastný detský kanál a podporuje aj pôvodnú produkciu. Našťastie vzniklo pár štúdií, ktoré dokážu vyprodukovať večerníckové formáty, ako *Mimi a Liza*. Stále je to však žalostne málo a možnosť získať financie z verejných zdrojov je väčšinou taká poddimenzovaná, že sa to vlastne nedá zmeniť. Naše štúdio ide vlastnou komerčnou cestou a, samozrejme, uvažujeme aj o projekte pre deti, no nie večerníckového formátu do televízie, ale celovečerného filmu. *LokalFilmis* má ambíciu vyšliapať cestičku pre väčší projekt, ktorý bude výrobné náročnejší a určený práve pre deti. Začneme na ňom pracovať už toto leto. Pár námetov už máme. Chceme sa uberať medzinárodnejším smerom, tak uvidíme, ako to celé dopadne.

Vy ste toho ako dvadsiatnik už veľa stihli. Dajú sa spätne pomenovať základné a najdôležitejšie body, ktoré ste sa o filmárčine a rozprávaní príbehov počas kariéry „naučili“?

– Do istej miery sa cítim ako niekto, kto skočil do vody, nevedel plávať a naučil sa to. Pri *Bratislavafilme* som si vyskúšal vlastne skoro každú tvorivú pozíciu: od scenára a réžie cez herectvo, strih, kameru až po produkciu, čo mi umožnilo všetkého sa dotknúť a zistiť, aké je to náročné a čo môžem od ktorej zložky čakať. Pri filme *Lóve* som sa naučil pracovať s profesionálnym štábom a skúsil som sa pohrať aj s formou. *LokalFilmis* je vlastne súhrnom všetkých mojich skúseností z práce na internete. Všetky projekty ešte stále beriem ako školu, ktorá ma raz dovedie k projektu, kde budem môcť svoje skúsenosti naplno využiť.

Figurujete pod hlavičkou produkčnej spoločnosti Inout Studio, etablovali ste sa aj v reklamnom prostredí, takže ste okúsili tú komerčnú, obchodnú stránku veci, od ktorej sa niektorí tvorcovia snažia držať bokom. Ako prebiehal váš prienik do „biznisu“?

– Už na vysokej škole som sa stretol s názorom, aká

▪ FOTO: archív Jakuba Kronera

je reklama strašná a ubíjajúca, ale uplatnenie animátora je jedine v reklamnej agentúre. Ako sedemnáštrročný som vyhral s animovaným spotom v súťaži stáž v jednej zahraničnej reklamnej agentúre, ktorú som nedokončil – odišiel som, lebo tam panoval názor, že humorné animované reklamy klienti nechcú. Chcel som to zmeniť tak, že si vytvorím značku, ktorú budem predávať a ktorá bude animovaná a vtipná. Počas štúdia na vysokej škole som vytvoril postavu Pištu Lakatoša – bola to z mojej strany iba taká hra, mala však nečakaný ohlas na internete. Po pár mesiacoch sa ozval mobilný operátor, ktorý riešil zadefinovanie svojho vizuálu k jednému produktu. Oslovil nás, či by sme mu na kampaň neprepožičali stále populárnejšiu postavu Pištu Lakatoša, ktorý sa v tom čase už vlastne stal značkou. Dohodli sme sa a bol to úspech, vyhrali sme niekoľkokrát cenu EFI za efektivitu reklamy a Strieborné klince za reklamnú kampaň. Dostali sme sa do situácie, že klient od nás nechce iba výrobu, ale chce spojiť svoj produkt s našou značkou, takže v súčasnosti licenciujeme niektoré naše postavičky zo seriálov pre reklamné kampane a fungujú vlastne ako živé celebrity, ako herci, ktorí poskytujú kampani svoju tvár. Aj to potvrdzuje a upevňuje popularitu našej platformy. Neberiem to ako niečo, od čoho sa treba držať bokom, čo by ma brzdiло v kreativite, práve naopak, všetky najväčšie značky sveta majú silnú reklamnú stránku, ide len o to, ako sa uchopí.

Čomu sa plánujete venovať v najbližšej budúcnosti? Sú nejaké projekty, ktoré vyzerajú reálne?

– V najbližšom čase sa budem venovať *LokalTV* ako webovej platforme. Chcel by som okrem našich tradičných animovaných videí ponúknuť divákovi na jeseň aj hranú sekciu, o ktorej vo firme už dlho hovoríme. Pripravujeme na internet krátke hrané seriály, nejaké eventy, a ako som už spomínal, chceme vyvíjať aj ďalší celovečerný animovaný film. Budúci rok by som mal natáčať v českej produkcii hraný celovečerný film z obdobia prvej svetovej vojny. Na tento projekt sa naozaj veľmi teším, lebo sa zaoberá témou, ktorá je pre mňa srdcovou záležitosťou a venujem sa jej už veľa rokov. ▲

Čo prinesie SFÚ nový zákon o audiovizíi

► Daniel Bernát

Národná rada Slovenskej republiky schválila vo februári zákon č. 40/2015 Z. z. o audiovizíi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý definuje aj postavenie Slovenského filmového ústavu a upravuje jeho pôsobnosť. Zákon nadobúda účinnosť v takmer celom rozsahu už 1. júla 2015.

Nový zákon upravuje okrem postavenia a pôsobnosti SFÚ aj práva a povinnosti osôb pôsobiacich v audiovizíi, evidenciu slovenských audiovizuálnych diel, evidenciu osôb pôsobiacich v audiovizíi a evidenciu nezávislých producentov, ďalej jednotný systém označovania a podmienky na odborné uchovávanie originálnych nosičov audiovizuálnych diel a zvukovo-obrazových záznamov tvoriacich audiovizuálne dedičstvo SR. Doteraz upravoval oblasť slovenskej audiovizie zákon č. 343/2007 Z. z. Na tvorbe toho nového sa aktívne podieľal aj SFÚ, napokon, týka sa ho naozaj veľká časť zákona vrátane niektorých novínok. „Výrazný dosah na činnosť SFÚ bude mať určite prechod evidencie slovenských audiovizuálnych diel a evidencie osôb pôsobiacich v audiovizíi na SFÚ. Túto činnosť doteraz vykonávalo Ministerstvo kultúry SR a zákon v prechodných ustanoveniach stanovil lehotu na odovzdanie existujúcej agendy z ministerstva do SFÚ do 10. 7. 2015,“ odpovedá právna zástupkyňa filmového ústavu Adriana Tomanová na otázku, ktoré úpravy budú mať najcitlivejší dosah na postavenie, organizáciu a činnosť SFÚ. Výrobca slovenského audiovizuálneho diela bude povinný požiadať o jeho zápis do zoznamu diel v SFÚ do 30 dní odo dňa, keď malo prvé verejné uvedenie v SR. (Táto povinnosť sa nevzťahuje na diela, ktoré sú určené výhradne na účely televízneho vysielania.) Zoznam bude obsahovať ku každému dielu informácie o jeho autoroch, výkonných umelcoch, výrobcach, minútáži, celkových výrobných nákladoch, technických parametroch, ako aj anotácie, žánrové zaradenie a ďalšie údaje. Tento zoznam bude verejne prístupný podobne ako

evidencia osôb pôsobiacich v audiovizíi, teda výrobcov slovenských audiovizuálnych diel (okrem diel určených len na TV vysielanie), ich distribútorov, osôb poskytujúcich technologické a odborné služby súvisiace s výrobou diel, prevádzkovateľov audiovizuálnych technických zariadení a mediátok. Oba zoznamy doteraz viedlo ministerstvo kultúry, čo platilo aj o evidencii nezávislých producentov, ktorá podľa nového zákona prechádza pod správu Audiovizuálneho fondu. Ministerstvo kultúry bude viesť zoznam zvukových záznamov umeleckých diel.

„Za podstatné zmeny v novom zákone ďalej považujem podrobnejšiu úpravu výkonu funkcie generálneho riaditeľa filmového ústavu a úpravy týkajúce sa zloženia Rady SFÚ ako orgánu dohľadu, jej rokovania a náležitostí spojených s členstvom v rade. Tá bude mať naďalej päť členov, ktorých vymenúva minister kultúry, ale zastúpenie budú tvoriť po novom dvaja štátni zamestnanci ministerstva, jeden odborník za oblasť propagácie a prezentácie audiovizie, jeden odborník za oblasť ochrany a obnovy a sprístupňovania kultúrneho dedičstva a jeden odborník za oblasť vedeckej a výskumnej činnosti,“ uvádza Adriana Tomanová. Na základe predchádzajúceho zákona minister kultúry vymenúval a odvolával štyroch členov rady – odborníkov z oblasti audiovizie a kinematografie – a jedného člena volili zamestnanci SFÚ spomedzi odborných pracovníkov ústavu. „Ďalšou zmenou je vznik nového orgánu SFÚ, a to komisie pre audiovizuálne dedičstvo. Jej činnosť bude zameraná na ochranu audiovizuálneho dedičstva. Bude mať takisto päť členov, dôraz sa bude klásť na ich od-

bornosť a členmi budú riaditeľ Národného filmového archívu, jeden zástupca RTVS, jeden zástupca nezávislých producentov a dvaja odborníci za oblasť ochrany a obnovy kultúrneho dedičstva,“ pokračuje Adriana Tomanová a v tejto súvislosti konštatuje, že nový zákon prinesie pre SFÚ nepochybne viac práce. „ale zároveň aj viac odbornej kontroly vzhľadom na uvedené zmeny obsadenia Rady SFÚ a vznik nového orgánu komisie. Zamestnanci SFÚ mali doteraz v Rade SFÚ svojho zástupcu, čím im bola určitým spôsobom umožnená kontrola nad činnosťou SFÚ znútra, toto sa však novým zákonom ruší.“ Prvých členov Rady SFÚ aj komisie pre audiovizuálne dedičstvo vymenuje minister kultúry podľa nového zákona najneskôr do 15. augusta 2015. Komisia bude okrem iného schvaľovať metodické usmernenia na katalogizáciu, ochranu, obnovu, sprístupňovanie fondu audiovizuálneho dedičstva a na výkon depozitnej povinnosti, určovať kritériá audiovizuálnej hodnoty, rozhodovať o audiovizuálnej hodnote slovenských diel či určovať spravidom dokumenty k jednotlivým audiovizuálnym fondom audiovizuálneho dedičstva. Doposiaľ zriaďoval poradný orgán pre oblasť ochrany audiovizuálneho dedičstva generálny riaditeľ SFÚ.

V § 21, ktorý sa zaoberá činnosťami Slovenského filmového ústavu, došlo takisto k niekoľkým úpravám. Oproti zákonu 343/2007 Z. z., ktorý ústavu určoval vykonávanie práv autorov audiovizuálnych diel vyrobených organizáciami štátu pred rokom 1991, v novom zákone sa rok 1991 vypúšťa. Podľa neho bude SFÚ vykonávať tieto práva k dielam vyrobeným organizáciami štátu, ktoré ich vykonávali na základe právnych predpisov platných do roku 1997. Adriana Tomanová považuje uvedenú úpravu za správny krok „najmä vzhľadom na vývoj a čas privatizácie Slovenskej filmovej tvorby Bratislava-Koliba“. So SFÚ súvisia aj paragrafy o audiovizuálnom dedičstve, zákonom depozitári a depozitných povinnostiach či akvizícnej činnosti. Z celkového pohľadu hodnotí Tomanová nový zákon tak, že spracúva všetky potrebné náležitosti vo vzťahu k filmovému ústavu. „Zákon podrobne upravuje všetky činnosti SFÚ, čo je podľa môjho názoru pre prax postačujúce. SFÚ sa aktívne podieľal na jeho tvorbe a bolo jeho prioritným záujmom, aby boli všetky špecifiká jeho činnosti v zákone upravené tak, aby v praxi pri výkone činnosti nevznikli aplikačné alebo výkladové problémy.“

Čo sa týka poslania Slovenského filmového ústa-

vu, nový zákon ho v porovnaní s doterajším formuluje s inováciami. Podľa neho sa má SFÚ v oblasti audiovizie „podieľať na uchovávaní, ochrane, obnove, zveľadovaní a sprístupňovaní audiovizuálneho dedičstva ako neoddeliteľnej súčasť kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky s cieľom uchovania audiovizuálnej tvorby ako formy kultúrneho vyjadrovania, ďalej sa má podieľať na propagácii a prezentácii audiovizie a takisto vykonávať vedec-kú a výskumnú činnosť“. Základné rozdiely v špecifikácii činností SFÚ sme už naznačili. Spomeňme azda ešte bod, ktorý v tejto súvislosti pribudol a týka sa zabezpečenia činnosti informačných kancelárií programov Európskej únie a Rady Európy na podporu audiovizie.

Samozrejme, nový zákon sa venuje aj iným oblastiam slovenskej audiovizie a zavádza niekoľko nových úprav. Napríklad nanovo definuje nezávislého producenta v audiovizíi. Takisto upravuje jednotný systém označovania, určovanie a zverejňovanie vekovej vhodnosti a obmedzenie prístupu k audiovizuálnemu dielu (i k zvukovému záznamu umeleckého výkonu a multimedialnému dielu). Pri slovenských dielach už nebude mať povinnosť určovať vekovú vhodnosť diela jeho výrobca, ale distribútor. V súvislosti s Audiovizuálnym fondom sa zase okrem iného zavádza poskytovateľom audiovizuálnej mediálnej služby povinnosť odvádzať na požiadanie príspevok do fondu vo výške 0,5 % z celkovej výšky ich príjmov za poskytovanie služby v poslednom kalendárnom roku. Upravuje sa aj príspevok do fondu od prevádzkovateľa audiovizuálneho technického zariadenia z 0,03 eura za každú predanú vstupenku na 1 % z ceny vstupenky. Uvedené body zákona, ktoré sa týkajú AVF, však nadobudnú účinnosť až 1. januára 2016.

Celkovo je zákon o audiovizíi rozdelený do deviatich častí: Všeobecné ustanovenia, Evidencie, Ochrana maloletých, Osobitné ustanovenia o jazykovej úprave, Reklama a umiestňovanie produktov, Slovenský filmový ústav, Ochrana audiovizuálneho dedičstva, Dohľad a Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia. Ako sa píše v dôvodovej správe k návrhu zákona, potreba tejto právnej úpravy vyplynula predovšetkým z požiadaviek aplikačnej praxe. O tom, ako sa nový zákon prejaví v ďalšej praxi, budeme vo *Film.sk* informovať. ▲

Nebojte sa Malého pána

► Vladimír Predmerský (teatrológ)

Nebojte sa zobrať deti na česko-slovenský bábkový film *Malý pán*, hoci v ňom netradične vystupujú postavy ako v bábkovom divadle, zavesené na drôte a pohybované niťami. Myšlienka priateľstva nakoniec prekoná aj netradičný experiment, ktorý zostal v polovici svojho realizačného zámeru.

Vybrať sa do kina na film *Malý pán* možno považovať za odvážny čin, ak ste prijali zásadu, že film pre deti nepotrebuje žiadny príbeh ani myšlienku a uspokojí vás vonkajškové vizuálne postupy s lacnou farebnosťou. Réžisér Radek Beran z českého nezávislého divadelného zoskupenia Buchty a loutky je už dávno presvedčený, že klasická báбка – marioneta má svoje miesto nielen v divadle, ale aj vo filme. Len jej treba vytvoriť priestor. Nedá mi, aby som v tejto súvislosti nespomenul začiatky dnes už fenomenálneho bábkara Jana Švankmajera, keď v 50. rokoch chodila na jeho *Škrobené hlavy* do Semaforu iba hŕstka nadšencov, zatiaľ čo on tvrdohlavo vyhlasoval, že na tento typ divadla sa ľudia najprv musia naučiť chodiť. Predstavenia sa napokon pre divácky nezáujem stiahli z repertoáru a divadlo sa so Švankmajerom rozlúčilo. On si potom išiel svojou vlastnou cestou vo filme.

Skupina okolo Radka Berana už roky v divadle zanovito presadzuje vlastnú bábkovú poetiku pre deti a dospelých (a pre jednu i druhú vekovú skupinu mimoriadne úspešne), kde báбка v rôznych podobách má zostať bábkou a jednoduchý príbeh s nosnou myšlienkou sa má interpretovať s nadhľadom a humorom. V prípade filmu tvorcovia dospeli k celkom odvážnemu názoru, že pohybové zákoni-

stosti marionety nebudú skrývať za trikovými postupmi animácie, ale otvorene priznajú rozhodujúcu technológiu ovládania divadelnej bábkou drôtom a niťami. Vzniknuté problémy s divadelnou bábkou riešil kameraman Filip Sanders tak, že nesnímal postupný priebeh procesov, ktoré by si pri tomto spôsobe práce s bábkami vyžadovali veľmi zložitú realizáciu (napríklad obliekanie postavy), ale sústredil sa na zachytávanie „výsledných“ akcií bábkou, prípadne si vypomáhal dojazdmi na jej detail, a Martin Palouš pracoval so „skoršími“ prestrihmi pri obrazovej skladbe.

Detský divák sa bez predsudkov k divadelnej bábke stotožní s netradičnou technológiou, pokiaľ ho zaujme príbeh. Scenárista Lumír Tuček vybral z literárnej predlohy *Velká cesta Malého pána* spisovateľky Lenky Uhlířovej a fotografa Jiřího Stacha všetky rozhodujúce akcie. Šťastne zmenil postavu nespokojného staršieho muža na mladého hrdinu, ktorý sa vyberie hľadať v živote niečo, čo mu neustále chýba, ale nevie, čo to je. Spisovateľka umne využila známe rozprávkové zákonitosti v autorskej rozprávke tak, aby sa hrdina počas dlhého putovania za poznaním stretával s fantastickými postavami, musel prekonávať rôzne nástrahy a prekážky, urobiť dobrý skutok a aby napokon zistil,

že to, čo hľadal, má doma celkom nablízku. Hoci dialógom nechýba ľahký humor a postavy interpretujú naši poprední herci, v preklade ma neustále vyrušovali prehrešky proti zákonitostiam slovenčiny, ktoré boli na hranu prijateľnosti. Často som si hovoril, že počúvam hybridnú česko-slovenčinu. Ak sa azda jazyk scenáristu usiloval priblížiť k vetej stavbe niekdajších kočovných bábkarov, potom sa dostával do neprijateľnej konfrontácie s rozprávkovou predlohou a jej bytostami.

Výtvarník František Antonín Skála síce vychádzal z tradičnej marionety, ale celkové výtvarné riešenie má korene v českom ochotníckom bábkovom divadle. Marionety v *Malom pánovi* nesú všetky typické znaky českej bábkarskej tradície, obdiv tvorcov k výpovednej sile bábok je absolútny a nepochybné, že český divák ich prijme so samozrejmosťou. Slovenská verejnosť, najmä tá dospelá, v sebe ešte stále prechováva zakorenené predsudky k tomuto druhu umenia. Skálove filmové marionetové postavy sú typovo výstižne rozlíšené a nesú v sebe aj ľudský rozmer. Nepoužívajú mimiku, iba v niekoľkých prípadoch otvárajú ústa a zatvárajú oči. Preto

však Skála nešiel dôsledne cestou výtvarnej štylizácie a technologickej jednoduchosti aj pri stvárňovaní zvieracích postáv? Ved' marionetové divadlo prinieslo aj v tejto oblasti bohaté podnety. Tam, kde sa začal obzerať po cudzích vzoroch (vrátane Švankmajerovho rukopisu), pôsobia stretnutia drevených marionetových postáv s robustnými a menej pohyblivými zvieratami ťažkopádne, nejednotne a cudzorodo. Chýba im výtvarná ľahkosť a hravosť. Na druhej strane rozhodnutie nakrúcať *Malého pána* v reálnom prostredí prírody považujem za mimoriadne šťastné. Prítomnosť bábkových postáv v exteriérovom prostredí dodáva rozprávkovému príbehu bezprostrednú vierohodnosť a zároveň otvára divákovi pomyselnú divadelnú stenu.

Malého pána považujem za experiment hodný príležitostného zopakovania. No tvorcovia, ktorí sa rozhodnú preniesť princíp bábkového divadla do filmovej podoby, musia byť dôslednejší pri používaní jednotlivých výrazových zložiek. Hoci predpokladám, že detský divák si pri sledovaní *Malého pána* po chvíľke prekvapenia z netradičnej technológie neuvedomí, s čím sa trápia odborná verejnosť. ▲

Malý pán (Malý pán, Česko/Slovensko, 2015)

RÉŽIA: Radek Beran **SCÉNÁR:** Lumír Tuček **KAMERA:** Filip Sanders **HUDBA:** Milan Cais **V SLOVENSKOM ZNENÍ ÚČINKUJÚ:** Robo Roth, Tāňa Pauhofová, Dano Dangel, Roman Luknár, Juraj Kemka, Marián Geišberg a iní **MINUTÁŽ:** 83 min. **HODNOTENIE:** ●●●

Rodina ako základ, ale čoho?

► Jana Dudková (autorka pôsobí v Ústave divadelnej a filmovej vedy SAV)

V kontexte súčasnej potreby prehodnotenia pojmu tradičnej rodiny je český dokumentárny film *Stále spolu* prinajmenšom zaujímavým príspevkom. Na jednej strane sprítomňuje hodnoty, ktoré sa v súvislosti s rodinou často prezentujú ako tradičné, na druhej strane ponúka alternatívny model prepojenia alebo skôr odpojenia rodiny od štátu, ktorý vyvoláva množstvo inšpirujúcich otázok o povahe slobody, o spoločenskej zodpovednosti či podobách lásky a moci.

Rodina Mlčochovcov rozhodne nie je tradičná v zmysle mikrobunky štátnej ideológie. Odmietajú sa podriaďovať štátu, no neváha si od neho žiadať, čo jej podľa otca rodiny patrí – a tak ho hneď v úvode filmu vidíme prichádzať s delegáciou svojich detí, aby sa informoval o podpore v hmotnej núdzi, o ktorú požiadal len tri dni predtým. Namiesto očakávaného boja s úradmi však nasleduje séria výjavov z každodenného života rodiny, prezentujúca výsledok skep-sy voči štátu.

Petr Mlčoch s manželkou a deviatimi deťmi žije na šumavskej samote v akomsi pokuse o rousseauovský návrat k prírode. Rodičia vzdelávajú svoje deti doma, navonok chodia na konkurzy na lukratívne pracovné pozície v školstve a kultúre, no vo výsledku neplatia dane. A ešte vždy medzi nimi funguje väzeň.

Prevaha observačnej formy prezentácie nad zreteľnými zásahmi do dokumentovanej reality vyvoláva dojem, že tvorcovia nemajú kritický postoj k tomu, čo kamera zaznamenáva. Postupne však na povrch vystupujú momenty, ktoré idylické spoložitie narúšajú. Príkladom je neverbálne spochybnenie vlastných slov o šťastí, prednášaných v nenápadne naznačenej prítomnosti otca jedným zo synov, v podstate už dospelým. Alebo až komicky vyznievajúca otcova propagácia nového miesta bydliska pod

akýmsi dialničným mostom v Španielsku, kam sa rodina presunie z priam bukolickej scenérie šumavskej krajiny. Najmä práca s prostrediami vo filme *Stále spolu* je mimoriadne zaujímavá, kombinuje totiž očakávané metaforické interpretácie s výraznými scudzujúcimi efektmi, ktoré rodinu striedavo stavajú do pozície obdivuhodnej subverzie nalinaj-kovaných spoločenských noriem aj do pozície čudákov, ktorí sa narodili v nesprávnom čase na nesprávnom mieste. V tomto prípade sotva prekáža, že zdanlivo neutrálna observačná forma je zrejme postavená na vážnejších zásahoch do autentických rozhodnutí rodiny, keďže práve táto forma podporuje prirodzenú performativitu protagonistov (predovšetkým otca rodiny) a zároveň pomáha nenápadne odhaliť slabé miesta ich životného projektu. Presun zo Šumavy, kde staršie deti predvádzajú na lúke španielske piesne a tance, pod most v Španielsku by mohol vyznieť ako za vlasy pritiahnutá metafora, no v skutočnosti dáva príležitosť na fascinujúce spôsoby kreatívneho využívania nájdeného miesta, či nachádzania vnútornej slobody a radosti aj tam, kde to na prvý pohľad nevyzerá esteticky vábne či pohodlné na život. Na druhej strane sú podobné situácie príležitosťou na systematické spochybnovanie slobody ako princípu, na ktorom je založený rodinný život Mlčochovcov. Ten sa, naopak,

ako to v jednej chvíli priznáva aj samotný Petr, opiera o nespochybniteľnosť autority otca, ktorý svoje postavenie v rodine dokonca aj etymologicky odvodzuje od slova „autor“. V kontexte náboženského založenia rodiny môže táto predstava vyznievať viac než kontroverzne. Rovnako kontroverzne pôsobí aj Petrov postoj k štátu a spoločenskej zodpovednosti. Jeho identifikácia s oficiálne nerozpoznaným „povolaním“ otca je svojráznu odpoveďou na starnutie populácie a pád natality. Má širší presah a môže byť chápaná ako reakcia na viaceré problémy súčasnej doby alebo – v trocha užšom zmysle – dokonca súčasnej českej identity. Tej sa rodina v prenesenom zmysle vzdáva nielen na úrovni komunikácie so štátom, ale napríklad aj v zmysle nahradenia kultúrneho dedičstva domova exotizmom španielskej hudby s prvkami flamenca, ktorá sa postupne stane jednou z nosných metafor posúvajúcich rozprávanie a rozvíjajúcich tému vzdávania sa štátu ako inštitúciami definovaného domova.

Z filmu nie je vždy jasné, ktoré situácie boli inscenované a kto bol ich iniciátorom. Už preto, že otec rodiny funguje menej ako portretovaná postava a oveľa viac ako čosi na pomedzí protagonistu, posú-

vajúceho dopredu dej, komentátora, režiséra a občasného kameramana. Pri takto komplikovanom objekte rodinného portrétu bola nejasnosť autor-ských pozícií nevyhnutnosťou, Eve Tomanovej sa z nej však podarilo vyťažiť maximum, a to najmä vďaka systematicky udržiavanej schopnosti scudzovania všetkého, čo nám prezentuje, jeho protitahým, druhým plánom. Rafinovanosť jej metódy sa odkryje nielen vtedy, keď necháva v často bizarene vyznievajúcich situáciách kolonizovať prostredia cudzieho štátu a kultúry podivnou českou rodinou bez domova (alebo, naopak, schopnou nájsť si domov všade, kde pristaví svoje maringotky), ale aj vtedy, keď necháva rodičov vášnivo sa objímať na pozadí hrajúcich sa detí alebo keď nenápadne odhaľuje negatívne výsledky otcovho mocenského postavenia – zakríknutosť detí, úplné podrobenie manželkiných túžob jeho predstavám a nemožnosť vystúpiť z kruhu, v ktorom členovia rodiny ostávajú „stále spolu“, no aj navždy oddelení od starých rodičov či od ostatnej spoločnosti. ▲

Stále spolu (Stále spolu, Česko, 2014)

REŽIA A SCENÁR: Eva Tomanová **KAMERA:** Petr Koblavský, Jiří Krejčík, Michal Vojkůvka, Patrik Balonek, Petr Mlčoch
STRIH: Dominik Krutský, Krasimira Velitchková **MINUTÁŽ:** 74 min. **HODNOTENIE:** ●●●●

Barabáš stále dobrodružný

► Martin Ciel (filmový teoretik)

„Môj otec, jeho otec aj jeho dedo sa tu narodili a sú tu pochovaní. Z tejto zeme neodídeme. Ak nás budú nútiť, bude vojna. Ostanem v tejto dedine. Buď živý na zemi, alebo mŕtvy pod ňou. Ale neodídeme.“ – neznámy muž z afrického kmeňa Suri.

Po pozoruhodnej, filmársky sofistikovanej historicko-dokumentárnej eseji *Žiť pre vás* (2014) prichádza Pavol Barabáš s novým filmom *Suri*. Je to v istom zmysle návrat či, presnejšie, pokračovanie v tej línii tvorby, ktorú kedysi definoval filmami ako *Pururambo* či *Pygmejovia – Deti džungle*. Alebo *Omo – Cesta do praveku*, nech spomenieme aj ten najvydarenejší. Táto línia sa na úrovni výrazovej zložky a jej vyjadrovacích prostriedkov vyznačuje špecifickým štýlom, niekedy skoro reportážnym. Kvalita často až amatérsky pôsobiacich záberov je jednoznačne vynútená okolnosťami nakrúcania a v podstate prispieva k pozoruhodnému recepčnému zážitku – divák má pocit čistého, nefalšovaného dobrodružstva. Miera autenticity je vysoká – Barabáš situácie naozaj neinscenuje, pôsobia nerežirované, nenahrane, nezámerné a často i náhodne. Nemecký teoretik Siegfried Kracauer by mal radosť, vo svojich štúdiách sa snažil kedysi presadzovať práve toto: aktuálne zachytenie neinsceneného, náhodného a nezámerného toku života.

V tejto „dobrodružnej“ línii zaznamenávajúcej rôzne expedície na výnimočné miesta je vždy neja-

ký presah. Barabáš ho vytvára zväčša komentárom mimo obrazu. Je to tak i v *Suri*, aj keď tu v druhej časti uvidíme navyše aj určitú formálnu stratégiu v obraze – niektoré situácie autor komentuje prestrihmi na príznačné obrazy toho, čo považujeme za súčasnú civilizáciu, napríklad rituál skarifkácie porovnáva s obrázkami pírsingov či tetovaní, štíhle telá domorodcov s obezitou „západného“ sveta... Čo pôsobí, treba povedať, dosť prvoplánovo, takéto porovnávacia montáž.

Suri je film o expedícii do Afriky, skladá sa z dvoch častí. Prvou je splavovanie jednej z etiópskych riek na rafte. Dominantou a hlavným motívom je tu samotná cesta, putovanie po rieke. Tento motív je ozvláštnený vedľajšími motívmi, ktoré referujú k bezprostrednej, konkrétnej realite. Sú to dobrodružstvá, ktoré posádka raftu zažíva – záhadný požiar v džungli, nálet múch tse-tse, mrazivo desivý incident s hrochmi, najväčšími africkými zabijakmi, a tak ďalej. Už v tejto prvej časti je, samozrejme, použitý komentár mimo obrazu a dokonca aj hudba, čo nie je zvlášť dobré taktické riešenie, pretože ostáva výlučne na ilustratívnej úrovni a zámerom

nie je nič viac, len vyvolanie emócií. Inak však Pavol Barabáš žiadne podporné atraktivizujúce prvky nepoužíva a ani nemusí – jeho dokumentaristický cit pre realitu je proste taký vyvinutý, že jednoducho vie alebo nejakým zázrakom vždy vytuší, kedy zapnúť kameru.

V druhej časti sa film radikálne mení, i keď ostávame v rovnakom časopriestore. Dobrodružné splavovanie sa končí úspešne a skupina cestovateľov sa rozdelí. Dvaja z nich odchádzajú so zámerom nakrútiť tajomný, etiópskou vládou zakázaný, rôznymi interpretáciami zahmlený a záhadný rituál Donga. Dominantou naratívu a hlavným motívom sa tak stáva kmeň Suri. Tento zámer sa podarí. Ale aj keby sa nepodaril, bol by to fajn film, pretože Barabáš často až s minucióznou presnosťou mapuje príznačné prvky života tohto kmeňa, jedného z posledných na svete, ktoré ešte žijú v bezprostrednej spätosti s prírodou. Jeho členovia nemajú písmo, a teda ani doklady, nemajú odpad a nepoznajú znečistenie, čas tu neznamená nič a „boh“ je pre nich (iba) akýmsi zdrojom energie. A dôležité je, že okrem samopalov AK-47 odmietajú akékoľvek

civilizačné výhody, ktoré sa im snaží nanútiť vláda prostredníctvom armády. Je, samozrejme, zaujímavou otázkou, či je správne ľpieť na takomto „tradičnom“ spôsobe života a zotrvať pri ňom, aj keď sa život práve v dôsledku tohto spôsobu stáva kratším a bolestnejším. I keď možno intenzívnejším a vnútorne oveľa duchovnejším. Alebo prijať civilizačné, pre dvadsiate prvé storočie pomerne bežné prvky systému z okolia, ako zdravotníctvo či kultúra, ktoré môžu život obohatiť a predĺžiť. Podľa Barabáša je odpoveď jednoznačná: spolu s pozitívami by prírodné kmene museli prijať aj negatíva, ktoré by prevládali – masovú kultúru, politiku, mocenské záujmy, mäsokombináty a veľkovýrobu, choroby a chemické emulgátory. Znamenalo by to deštrukciu ich sveta a zmizlo by niečo krásne, jedinečné a výnimočné. Pavol Barabáš argumentuje tým, že takto (prírodne, nenarušene) ľudia žili počas 99 percent z celkovej existencie ľudstva a náš nový spôsob života zatiaľ nie je vôbec overený, dokonca ani časom. Pokrok je veľmi rozporuplné slovo, nesúce z tohto uhla pohľadu možno viac negatívnych ako pozitívnych významov.

Problémom je, že uvedená výpoveď vyplýva prevažne z občas vysvetľujúceho a poučujúceho, ku koncu až patetického a sentimentálneho komentára. Niekedy pôsobí vyslovene redundantne – stále platí zásada, že diváka nie je najlepšie vždy podceňovať a občas je dobré nechať ho, aby si na základe videného vytvoril názor sám. Priviesť diváka k názoru iba pomocou obrazu je, pochopiteľne, ťažšie. Ale Pavol Barabáš takéto filmy (s minimálnym použitím komentára alebo úplne bez neho) už nakrútil a sú to dobré filmy. V prípade *Suri* zrejme prevážila potreba čo najväčšie sa vyjadriť k problému a priviesť diváka čo najbližšie k názoru tvorcu.

Výstavba druhej časti je jednoduchá a presná. Ide o opis putovania, hľadania a objavenia. Dramaturgické riešenie je tu logické, priame a radikálne účinné ako torpédoborec. Dvaja cestovatelia najprv získajú sprievodcu, potom hľadajú a nachádzajú kmeň Suri a zoznamujú sa s jeho spôsobom života a na záver po skoro až detektívnom pátraní nachádzajú aj miesto, kde sa odohrá Donga. V závere sa tempo rozprávania výrazne zrýchľuje, relatívne voľne plynúci rytmus sa stáva dramatickým – inkriminované miesto je pravdepodobne prezradené, smeruje sem armáda, hrozí potenciálny ozbrojený konflikt, naši dobrodruhovia musia utiecť. K tomu finále Barabáš smeruje a diváka naň pripravuje už skôr, občasnými rozosiatymi zmienkami o prestrelkách, masakroch, odvetách a pomste, po ktorej nasledujú ďalšie útoky práve na území, kde sa so svojím spoločníkom pohybuje. Atmosféra však nie je plná hrôzy a strachu. Len poukazuje na možné nebezpečenstvo a stupňujúci sa tlak „civilizácie“. To je v kontraste s pokojne plynúcim životom kmeňa,

zobrazeného ako usmievavý a veselý, i keď plný práce a zvláštnych zvykov. Pre Európana zväčša úplne nepochopiteľných. Obraz navždy miznúceho sveta – čo si uvedomíme po tom, ako z komentára filmu a zo zobrazenia spravodajských stránok venujúcich sa tomuto problému zistíme, prečo a s akým cieľom etiópska vláda toto územie odrazu tak súrne potrebuje. A pretože nejde o hollywoodsky film o ušľachtilých divochoch a zlých nadnárodných monopoloch, tak zo skúsenosti vieme, kto vyhrá.

Záujem o „inú“ Afriku, inú ako tú turistickú à la safari, ponúkanú cestovnými agentúrami, je u Barabáša a jeho priateľov vystupujúcich vo filme *Suri* zjavný. A zjavne úprimný. Zažívať dobrodružstvo a často schopnosť prežiť naozaj nebezpečné situácie je pre nich samozrejmosťou. Koľko divákov by s nimi šlo? Koľkí z nás by boli schopní vzdať sa elementárneho komfortu a vedome, dobrovoľne sa vystaviť nepohodliu, zväčša skutočne mimoriadne nepríjemnému? Netrúfam si na odpoveď ani na nejaký presný odhad, ale s vysokou pravdepodobnosťou by to nebolo extrémne veľké percento. Nemienim to nijako hodnotiť. Zmieňujem sa o tom len preto, lebo aj z toho vyplýva taká divácka obľúbenosť Barabášových filmov, ktoré sú okrem iného aj miláčikmi rôznych festivalov a porôt po celom svete. Z toho, že tu máme pár ľudí, ktorí sú ochotní nieť veľké riziko (namiesto nás) nielen preto, lebo ich baví dobrodružné cestovanie a nové, neobvyklé zážitky, stretávanie sa so zaujímavými svetmi, kam sa nikdy nedostanú veľké filmové štáby. Ale aj preto, aby nám svoju skúsenosť priniesli a ukázali. ▲

Suri (Slovensko, 2015)
 _SCENÁR, RÉŽIA, KAMERA: Pavol Barabáš _STRICH: Róbert Károvic _HÚDBA: Martin Barabáš _MINUTÁŽ: 65 min. _HODNOTENIE: ●●●

■ FOTO: ASFK

Ľudskosť v hlbavom aj popkultúrnom cinefilstve

► Peter Ulman

Krátko po oslavách storočnice povyzvrtala najmladšie umenie kultúrna a technologická revolúcia: zmietla kiná a z pút domácich monitorov a TV kanálov uvoľňuje chrumpkajúcimi multiplexmi. Šírenie odborných aj privátnych postrehov o videných filmoch prebral internet. Dominantným trendom publicity osobného zážitku z diela sa akoby inšpiroval knižný experiment Františka Gyárfáša (*1954) a Juraja Malíčka (*1974), pozývajúci do „nášho filmového storočia“.

Kniha ponúka namiesto chronologického výkladu filmového storočia čosi sviatočnejšie – eseje filmových nadšencov o výtvoroch, ktoré oni obľubujú, ktoré pre seba považujú za bytostne obohacujúce, povznášajúce a formujúce. Úvahy prinášajúce zážitok zo starostlivo formulovaného myslenia, prekvapujúce uhly pohľadu na známe diela a množstvo impulzov na vlastnú konfrontáciu s ľudsky blízkymi témami. Ústredným konceptom knihy je paralelná konfrontácia, rozširujúca texty jedného alebo druhého cinefila o pridaný pohľad reprezentanta odlišného referenčného rámca. V netypickej spoluautorskej pozícii hrajú hru. Ja 50 svojich najobľúbenejších, ty svojich, z rôznych období a ľubovoľných sort. Postupne si ich pripomenieme alebo sa s nimi zoznámime a paralelne písané eseje si za každým navzájom vymeníme. Namiesto analytického teoretizovania preskúmame ich osobný ohlas, pri ktorom spomienky, filozofovanie a subjektívne vymedzovanie sa nebudú na škodu. Dve stovky dlhodobého zhromažďovaných esejí sú rozčlenené do desiatich zvláštnych tematických oddielov. Nenápadná štruktúra knihy je tak vytvorená podľa vzorca $2x(50+50) = 2x(10x10)$.

Dvaja publicisti, informatik a podstatne mladší teoretik popkultúry, sú fascinovaní mágiou filmu, ale s diametrálne odlišným prístupom, očakávaniami a nárokmi. Formovali ich aj rozdielne spoločenské kontexty, kódexy a kultúrne fenomény. Staršieho napĺňa možnosť koncíznej filozofickej interpretá-

František Gyárfáš, Juraj Malíček: Naše filmové storočie

(Slovenský filmový ústav, Bratislava, 2014, 400 strán)

cie podnetného diela. Spontánne texty mladšieho vnímajú umeleckú ambíciou filmu ako príťaž, rád sa upriamuje na filmy zábavné, so šťastnými koncami. „*Nevedí, lebo ja som mierou svojich vecí*“ je akosi jeho mantrou proti možnému tlaku percepčných limitov. A ono naozaj nevedí, v danej zdvojenej konstelácii to zvláštne funguje. Akurát že pokiaľ daný film neuchvacuje oboch, a párkrát veru dochádza aj k úplnej kontrapozícii či mimobežnosti, sú eseje určené kolegovým výberom vľajšie a menej inšpiratívne.

Obaja autori sa opierajú o humánne postoje. Človeka vnímajú podľa filmových výziev vo víre jeho potrieb a ambícií, v tesnosti jeho vín a uväznení, spomienok a porúch pamäti, v rozmachu jeho buričstva a hrdinských gest. V područí aj milosti lásky a snov. V ohrození cudzou nadvládou, vlastným egoizmom, simuláciou virtuálnych svetov alebo seabedeštrukciou. Na svet ľudí sa pozerajú aj cez generičné charakteristiky a sociálne i dejinné súvislosti.

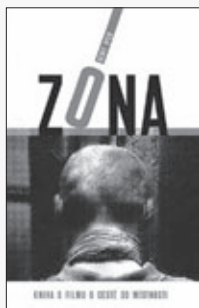
V digitálnej dobe, v ktorej rýchla komunikácia a informačná dostupnosť vyvolali ilúzie vyššej efektivity žitia, uplatňované povrchnosťou, ktorú tlmočí upadajúci jazyk, môže byť táto kniha príkladom formulovania, štylizovania a hodnotenia významu zážitkov, vnímania ich kontextov a etických súradníc. Je radostným, našťastie ešte nie nekrologickým holdom filmu. A dobrou správou pre ochotných myslieť. ▲

Milan Hain: Hugo Haas a jeho (americké) filmy

(Casablanca, Praha, 2015, 376 strán)

Slávny český herec medzivojnovj éry s moderným, nesentimentálnym, až sebaironizujúcim hereckým prejavom, najmä komediálnym, sa z rasistického útlaku po nástupe nacizmu vyvlekol emigráciou a v USA napokon strávil dvadsať filmársky tvorivých rokov, hoci spočiatku vôbec nevedel anglicky a pocity zmaru prekonával nesmiernou uvzatostou. K populárnej napísanej biografii z roku 2005, k záznamu spomienok Haasovej manželky v knihe z roku 2012 a ku kolektívnej olomouckej univerzitnej monografii z toho istého roku pribudla teraz bádateľsky cenná monografia filmového historika Haina (*1984), podrobne predstavujúca filmy, ktoré Haas produkoval a režíroval v americkom exile, vrátane ich vzniku a ohlasu aj so spravidelnými fotografiami. Hain študoval filmy, scenáre, úradnú aj osobnú korešpondenciu, dobové recenzie a svedectvá spolupracovníkov počas desaťmesačného pobytu v USA. Po návrate zorganizoval putovnú výstavu Hugo Haas v USA 40 – 62. V roku 2007 uviedla Štyri dabované Haasove americké filmy Česká televízia, v roku 2012 potom ešte šesť ďalších.

Geoff Dyer: Zóna. Kniha o filmu o cestě do místnosti

(preklad David Petružil z originálu *Zona. A Book About a Film About a Journey to a Room*, Paseka, Praha/Litomyšl, 2015, 224 strán)

Zatiaľ čo útlá kniha Roberta Birda *Andrej Rublev* (Casablanca, 2006) starostlivo rozkryla súvislosti jedného z Tarkovského legendárnych filmov, jeho ďalší majstrovský opus *Stalker* sa dočkal žánrovo ťažko zaraditeľného knižného osvetľovania v českom vydaní práce britského románopisca a svojrázneho široko-spektrálneho esejistu. Epicentrom filmu, ktorý videl Dyer (*1958) prvýkrát v roku 1981 ako študent v Oxforde a ktorý približuje postrehmi po jednotlivých sekvenciách, je tajomná miestnosť nejasného pôvodu, v ktorej sa človeku splní najvnútornejšie želanie. Veľmi osobný Dyer v príúde často odbočujúcich asociácií a odkazov premýšľa aj o povahe vlastných najhlbších túžob, opisuje zážitky z užívania LSD, neaplnené sexuálne fantázie, spomína na hry v opustených budovách a na vlakovej stanici... Ako motto knihy si zvolil citát z Camusa: „O tom, čo človek miluje, se hovoří nejlépe s lehkostí.“ Na čo pred tromi rokmi pri pôvodnom vydaní, jednej z najpodivuhodnejších kníh, aké boli o filme napísané“ padli aj výčitky, že si ľahkosť mylí s ľahkovážnosťou.

Birdman (Bontonfilm)

Akákoľvek kríza či „vyhorenie“ ešte nemusí vo svete umenia znamenať absolútny krach. Naopak, tvorca na vrchole síl dokáže z podobného námetu vždy vyťažiť maximum. Touto cestou sa vydal aj mexický rodák Alejandro González Iñárritu. V jeho snímke je deprimovaný veľkom i tvorivými tápaniami herec Riggan Thomson (Michael Keaton). Ako niekdajší predstaviteľ populárneho filmového superhrdinu Birdmana sa usiluje o únik z okov jednej úlohy. V pozícii režiséra a protagonistu ambiciózne broadwayskej divadelnej drámy túži svetom dokázať, že jeho talent presahuje limity infantilnej komerčnej produkcie. Iñárritu obdaril svojho hrdinu množstvom artových klíšé, ktoré vytvárajú zdieň viacvrstvovej psychologické drámy. Ich nadmernú koncentráciu však neutralizoval komplexne prepracovanou a suverénne zvládnutou formálnou stránkou. Tá napríklad v rytme jedného záberu (či skôr jeho digitálnej ilúzie) predkladá divákovi nielen satirickú reflexiu superhrdinových filmov, ale aj vtipný pohľad na alchýmiu filmovej/divadelnej tvorby, ktorej hmatateľné ingrediencie čoraz viac ustupujú umelej inteligencii jednotiek a núl. Oscarovo úspešný film donútil distribútora siahnuť aj po bonusoch, ako je pohľad „za kulisy“ a fotogaléria z nakrúcania.

► Peter Ulman

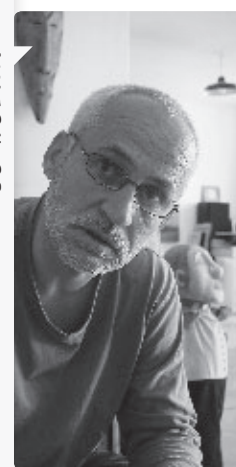

Šofér (Bontonfilm)

Neúspešný herec nemusí riešiť iba profesijnú-osobnostné zlyhania, ale aj pragmatické záležitosti každodenného základného prežitia. Aj preto *Stretch* (Patrick Wilson) popri čakaní na prelomovú rolu vykonáva prácu šoféra luxusnej limuzíny, sem-tam si zagembluje a četuje s možno ďalšou potenciálnou vyvolenou svojho srdca. Režisér a scenárista Joe Carnahan tvorí svoje filmy prevažne mimo veľkých hollywoodskych produkcií a dáva svojim autorským výtvorom punc nezávislosti a žánrovej anarchie. Napriek tomuto fanúšikovskému mimikry sa jeho doterajšie režijné počiny prikláňajú viac-menej k razantným akčným eskapádám, prekladaným ironickými hláškami svojich (anti)hrdinov. *Šofér* posúva prvoplánovú akčnú rovinu (získanie značnej sumy peňazí v šibeničnom časovom termíne) až k hraniciam absurdnej paródie, kombinujúcej bizarné figúrky s presne načasovanou situačnou komikou. Diváka, ktorý na prvý pohľad nenáročnú zábavu okamžite neodsudí, nečakajú žiadne nudné pasáže a okrem zhruba jedného povinného, ale funkčného žánrového klíšé dostane aj iný uhol pohľadu na „mesto anjelov“ a jeho „továreň na sny“. Bonusy však bude musieť oželiť.

► Jaroslav Procházka

SVETOVÝ
ČESKÝ
REŽISÉR

výtvarník a scénograf František Lipták

Aktuálne spolupracujem na inscenácii Daniela Majlinga *Labyrinty* a raje Jána Amosa v SND v réžii Ondra Spišáka. Čakajú ma tri zahraničné divadelné projekty: Varšava, Zlín, Praha. Dokončil sa druhý diel celovečerného animovaného muzikálu *Lajka*, na ktorom som výtvarne spolupracoval s Aurelom Klímtom, hlavne na jeho druhej časti – *Planéte Qem*. Čakáme na grant, aby sa pustila realizácia tretej časti. Zatiaľ mám veľa času na maľovanie a iné rozmary.

producenti Marcela a Marián Ferkovci

Naša spoločnosť Marlen Media Group je minoritným koproducentom svojho prvého veľkého filmového projektu – animovaného filmu *Malá z rybníka* českého režiséra a výtvarníka Jana Baleja. Snímka sa práve dokončuje pod taktovkou producentky Nelly Jenčíkovéj a jej spoločnosti Miracle Film v Prahe. Podkladom pre scenár bola rozprávka H. CH. Andersena *Malá morská víla*, avšak samotný film je určený pre staršieho diváka. Slávnostná premiéra sa uskutočnila už 29. mája v rámci otvorenia Zlín Film Festu. Tešiť sa naň môžu aj milovníci filmového umenia na Slovensku.

kameraman Dušan Husár

Začiatkom roka sa nám podarilo natočiť s režisérom Matyášom Farom krátky film, ktorý práve finalizujeme a čoskoro by mal ísť von. Ďalšie mesiace som väčšinou pracoval v zahraničí, kde sme natáčali s duom Wolfberg päť krátkych filmov pre nemeckú módnú značku, ktoré boli vždy zasadené do iného obdobia a krajiny, čo bola pre mňa obrovská skúsenosť. A všetok zvyšný čas som venoval natáčaniu reklám na Slovensku a v Česku. Aktuálne s českým režisérom Adamom Sedlákom pripravujeme celovečerný hraný debut, ktorý by mal ísť do kín, ak sa všetko podarí, v polovici budúceho roka.

Pieseň o sivom holubovi
(1961)

Hraný debut režiséra Stanislava Barabáša vznikol podľa scenára Alberta Marenčina a Ivana Bukovčana. Film predstavuje podstatne iný pohľad na druhú svetovú vojnu a Slovenské národné povstanie, než bolo dovtedy zaužívané. Po dlhej ére, keď sa k tejto téme pristupovalo pod silným ideologickým tlakom, vzniká začiatkom šesťdesiatych rokov dielo plné invencie a nového filmového výrazu. Pomocou detského uhla pohľadu sa autorom podarilo obohatiť túto tematiku o lyrický tón. Už neboli dôležití hrdinskí partizáni a vedúca úloha strany, do popredia sa dostal realistickejší a pravdivejší pohľad na hrôzy vojny, videné očami detského hrdinu Rudka Hrudku. Film sa skladá zo šiestich poviedok, ktoré zobrazujú život na okraji frontu. Na niektorých miestach sa príbeh, žiaľ, celkom nevyhol schematickému zobrazeniu vojnových udalostí, ale celkový dojem to nashťastie nenarušilo. Režisérovi filmu sa podarilo veľmi dobre zladíť výkony detských predstaviteľov s hereckými osobnosťami, akými sú Jiří Sovák, Ladislav Chudík alebo Karol Machata. Scenár filmu získal prvú cenu v štátnej súťaži k pätnástejmu výročiu oslobodenia Československa.

Organ
(1964)

Po snímke *Slnko v sieti* predstavuje tento film druhú úspešnú spoluprácu výrazných autorských individualít: režiséra Štefana Uhra, scenáristu Alfonza Bednára a kameramana Stanislava Szomolányiho. *Organ* sa vyznačuje vysoko štylizovaným filmovým tvarom, obohacuje pohľad na druhú svetovú vojnu a už to, že sa dej odohráva za slovenského štátu a odкрýva súvislosti jeho fungovania, bolo na tú dobu ojedinelé a pomerne odvážne. Mladý poľský zbeh Félix sa ukrýje v kláštore, kde sa vydáva za mnícha. Má mimoriadne nadanie na hru na organe, jeho talent však vyvoláva závisť hlavne u tých, ktorým zjavne chýba. Veliteľ Hlinkovej gardy a zároveň amatérsky organista Bachňák, hnaný vidinou vlastnej veľkosti a dôležitosti, zapríčiní tragické vyústenie príbehu. Zaujímavosťou je, že postavu Bachňáka vo filme stvárnil neherec František Bubík, ktorého životný príbeh inšpiroval Alfonza Bednára k napísaniu scenára. Škoda len, že sa už asi nikomu nepodarí zistiť, ako túto negatívnu úlohu vo filme vnútorne zvládal. Film vyniká mimoriadnymi výtvarnými kvalitami a kamera Stanislava Szomolányiho doslova čaruje so svetlom a s obrazovou kompozíciou. *Organ* vznikol v I. tvorivej skupine Alberta Marenčina a Karola Bakoša, pričom Marenčin bol aj dramaturgom snímky.

Panna zázračnica
(1966)

Ďalší z výrazných a silných filmov režiséra Štefana Uhra vznikol podľa rovnomennej predlohy spisovateľa Dominika Tatarku (ktorý je aj autorom scenára). Príbeh sa odohráva v období slovenského štátu, avšak samotná vojna je tu len okrajovou záležitosťou a jej prítomnosť je vyjadrená pomocou zvuku a ruchu. Dej sa sústreďuje na skupinu mladých výtvarníkov a na krásne židovské dievča Anabellu, ktorá ich inšpiruje a vyvoláva v nich ľubostné city. Anabella uniká pred hrôzami vojny. O jej osude sa toho veľa nedozvieme, ale o to viac táto tajomnosť pôsobí na fantáziu umelcov. Film je zaujímavý svojou štruktúrou. Je postavený na vizuálnych asociáciách a rozprávanie je silne ovplyvnené surrealizmom. Nejde však o samoučelné ozvláštnenie, ale vychádza priamo znútra témy. Tvorcovia rezignovali na klasický dej a snažili sa zobraziť najmä pocity a vnútorný príbeh protagonistov. Je to vôbec prvý raz, keď sa tento umelecký smer dostal aj do slovenského filmu. Podobne ako *Organ* aj *Panna zázračnica* je obrazovým skvostom a patrí k vrcholným dielam kameramana Stanislava Szomolányiho. Výtvarná koncepcia diela účinne prispieva k stieraniu hraníc medzi snom a realitou. Aj *Panna zázračnica* vznikla v I. tvorivej skupine Alberta Marenčina a Karola Bakoša.

► Róbert Šulák

Z FILMOVÉHO BIANIA

Oberhausen level

Internationale Kurzfilmtage Oberhausen – jeden z najstarších medzinárodných festivalov krátko-filmu na svete (od roku 1954) – charakterizuje jednoznačné zameranie na nekonformný krátky hraný a dokumentárny film mimo mainstreamu a zároveň široká prezentácia tradícií i súčasných podôb experimentálneho filmu v celosvetovom meradle. Tohtoročný 61. ročník festivalu sa konal od 30. apríla do 5. mája. Medzinárodnú súťaž (10 blokov, 59 filmov, 31 krajín) určovali témy jednotlivca, jeho najbližšieho životného prostredia (domova, rodiny), verejného priestoru, krajiny (reálnej aj imaginárnej) a geopolitického kontextu (voľby, vojny, revolúcie, od Thajska po Ukrajinu). Držiteľom hlavného ocenenia – Veľkej ceny mesta Oberhausen – sa celkom výstižne stal poľský introspektívny *Hlas mojej duše* Wojciecha Bąkowského.

Cenu poroty FIPRESCI, ako aj špeciálne uznanie hlavnej poroty, získal indický film *The Last Mango Before the Monsoon* mladého mumbajského tvorca Payala Kapadiu – nenápadný príbeh subtlíneho prelínania životov zvierat i ľudí na kraji pralesa aj centra mesta.

Hlavnou témou nesúťažnej časti programu bol Tretí obraz/3D kino ako experiment, nové stereoskopické experimenty, tematicky rozčlenené do 6 blokov (Ornament, RealReal, Face of Surface a ďalšie), prípadne prevody starších verzií diel do 3D – často išlo o diela legendárnych tvorcov (K. Jacobs, N. McLaren, J. A. Sistiaga, V. Widrich). Ešte zaujímavejšie boli prezentácie pokladov z archívov: BFI National Archive prezentoval reštaurované a digitalizované Super 8 filmy Johna Mayburyho z rokov 1981 až 1982, hollywoodsky Academy Film Archive uviedol reštaurované, najmä 16 mm filmové kópie diel americkej experimentálnej scény 60. až 80. rokov (B. Baillie, A. Halpern, P. O'Neill). Najvyhľadávanejšou lahôdkou tohto ročníka bol program Derek Jarman Newly Restored – prvá prezentácia 7 reštaurovaných a digitalizovaných S8 filmov Dereka Jarmana z celkového počtu 80 titulov, ktoré nakrútil v rokoch 1970 až 1982.

Slovensko na festivale v Oberhausene naposledy reprezentoval film v roku 2003 – išlo o *L35* Milana Baloga.

► Martin Kaňuch
(na festivale pôsobil ako člen poroty FIPRESCI)

Pripomínáme si české debuty

Cestovanie v čase nie je len inventárom sci-fi filmov, ale aj každodennou a obľúbenou praktickou náš všetkých. Radi spomíname (najmä na tie pekné momenty) a radi premýšľame o svojej budúcnosti, ktorá sa najmä mladým môže javiť nejasne či, naopak, idealisticky. Projekt Making of, behind the scenes, ktorý organizuje České centrum v Bratislave, je pokusom prepojiť na pôde Filmovej a televíznej fakulty Vysokej školy múzických umení študentov s už známymi a skúsenými filmovými tvorcami projektu ich debutov a následnou diskusiou. „*Budeme hovoriť o predstavách a o realite natáčania aj o tom, ako režiséri vnímajú svoj film s odstupom času. Zámerom projektu je predstaviť film z trochu inej strany a upozorniť tak na význam debutu pre začínajúceho režiséra,*“ uviedla Jana Polívková z Českého centra. Dvadsaťosem mája projekt odštartoval premietaním snímky Davida Ondříčka *Šeptej*. V roku 1996 sa v Česku stala druhým najnavštevovanejším filmom, o 19 rokov neskôr však Ondříčkov debut prilákal do študentskej kinosály len niekoľko divákov. Mohli by sme argumentovať zlým načasovaním, zaneprázdnenosťou študentov na konci semestra či zle zvoleným filmom, no nič to nezmení na tom, že potenciál zaujímavej konfrontácie režiséra príbehov porevolučnej generácie s tou dnešnou zostal nevyužitý. Ak tento nezdar organizátorov neodradil, môžeme očakávať ďalšie tri premietania. Najbližšie uvidíme v októbri komédiu *Pojedeme k moři* a jej režiséra Jiřího Mádla. Verme, že nedostatok divákov a otázok (alebo nezáujem publika?) sa už nezopakuje.

► Lea Krišková
(poslucháčka audiovizuálnych štúdií na FTV VŠMU)

Minister kultúry ocenil umelcov

Minister Marek Maďarič udelil 20. mája Ceny ministra kultúry za rok 2014. Medzi laureátmi bol aj kameraman a filmový pedagóg Stanislav Szomolányi, ktorý získal ocenenie v oblasti audiovizie. Držiteľom ceny za dlhodobý alebo celoživotný prínos v oblasti umenia sa stal scenárog, pedagóg, etnograf, dramaturg, scenárista a režisér Viliam Gruska.

► ZS

Aktívna účasť na filmovom trhu v Cannes

► **Alexandra Strelková** (koordinátorka projektu prezentácie slovenskej kinematografie v Cannes)

Už 68. raz sa v dňoch 13. až 24. mája v Cannes vo Francúzsku konal jeden z najvýznamnejších filmových festivalov sveta. K nemu patrí aj medzinárodný filmový trh Marché du Film, na ktorom sa tento rok výrazne predstavili viacerí slovenskí filmoví profesionáli.

Centrom na propagáciu a informovanie o slovenskej kinematografii a priestorom na networking bol na filmovom trhu už 12. raz spoločný pavilón Slovenska a Česka, ktorý zastrešujú Slovenský filmový ústav a České filmové centrum. Aj tento rok komplexne prezentoval dianie v audiovizuálnom priestore oboch krajín a bol bázou pre zástupcov slovenských distribútorov, filmových festivalov, producentov a novinárov aj zahraničných profesionálov so záujmom o našu kinematografiu.

Až štyri producentské spoločnosti zo Slovenska sa zúčastnili na platforme Producers Network. Potenciálnym koprodukčným a finančným partnerom prezentovali svoje pripravované projekty Wandal Production (*Schengen Story*, r. P. Bebjak), MPhilms (*Moc*, r. M. Prikler), Flyunited a cinedix (*Decká z východu*, r. Aramisova). Vysoko vyťažený bol producent Marek Urban (sentimentalfilm). S režisérom Györgyom Kristófum prezentovali film *Vychladnutie* s prestížnou „nálepkou“ výberu Cinéfondation – L'Atelier. Projekt je už pomerne rozsiahlou medzinárodnou koprodukciami a producent s režisérom sa prioritne zamerali na jeho prezentáciu medzinárodným sales agentom. Obaja potvrdili, že vďaka účasti v L'Atelieri sa projektu dostalo viac cieľenej pozornosti. Pracovních stretnutí bolo síce menej ako na iných platformách, no rokovania boli efektívnejšie, partneri projekt dobre poznali a poskytli profesionálny feedback. Marek Urban bol aj naším zástupcom v projekte Producers on the Move, kde získal silnú propagáciu v medzinárodnom priestore a kvalitné kontakty na európskych partnerov. Okrem *Vychladnutia* predstavil aj filmy *Swan Bride* Mira Rema, *Erik* Juraja Lehotského a ... *lebo medved'* Romana Fábiana.

Na filmovom trhu sa konali projekcie dvoch slovenských filmov. Snímku *Koza* Ivana Ostrochovské-

ho (v zastúpení agenta Pluto Film) sa tak podarilo postúpiť pre teritórium bývalej Juhoslávie i do televízneho vysielania v Nemecku. Pre čerstvo dokončený slovensko-český titul *Wilsonov* (r. T. Mašín) hľadali producenti priestor na medzinárodnú festivalovú premiéru a vďaka projekcii už získali prvé pozvania. Do digitálnej mediácie Doc Corner boli zaradené slovenské dokumenty *Comeback*, *Tak ďaleko, tak blízko*, *Vlna vs. breh* a *Gottland*.

Program samotného pavilónu bol popri rušnom dennom harmonograme pracovných stretnutí bohatý aj na sprievodné akcie. Otvoril ho networkingový Welcome Drink, organizácia MEDIA Salles predstavila medzinárodný workshop pre distribútorov a prevádzkovateľov kín DigiTraining Plus 2015, ktorý sa bude konať v Prahe a v Bratislave, priestor dostalo aj francúzske vydavateľstvo Malavida, ktoré vydáva na DVD i klasické slovenské a české filmy. Pavilón hostil aj výročné stretnutie producentov projektu Producers on the Move, ktoré sa prvýkrát konalo na prepojených terasách pavilónov členov European Film Promotion. Záverečným podujatím bola prezentácia tvorby študentov FAMU v programe Cinéfondation.

Slovensko malo zastúpenie aj na ďalších podujatiach, napríklad na workshope ScripTeast či konferencii Europa Cinemas. Prezentácia a pracovné rokovania v Cannes sú základom pre ďalšie rozvíjanie kontaktov a projektov, ich úspešnosť sa ukáže až v nasledujúcom období. Pre medzinárodné prostredie je veľmi dôležitým a pozitívnym signálom, keď Slovensko má na tomto prestížnom podujatí svoje etablované zázemie a priama a aktívna účasť slovenských filmových profesionálov na ňom rastie. ▲

□ Rozšírenú verziu článku nájdete na www.filmsk.sk.

Česko-slovenské Finále

► **Miro Ulman**

Vlani Finále Plzeň zmenilo štatút a z festivalu českých filmov sa stal festival českých a slovenských filmov. Aj vďaka tomu bolo v programe 28. ročníka, ktorý sa konal od 26. apríla do 2. mája, až 33 slovenských a koprodukčných audiovizuálnych diel. Päť z nich si z Plzne odnieslo ceny a nový česko-slovenský animovaný film *Malý pán* (r. R. Beran) si na svetovej predpremiére vyslúžil potlesk malých i veľkých divákov.

O Zlatého leďňáčka v kategórii celovečerných hraných alebo animovaných filmov súťažili aj štyri slovenské snímky: *Deti* (r. J. Vojtek), *V tichu* (r. Z. Jiráský), *Rukojemník* (r. J. Nvota) a *Miesta* (r. R. Špaček). Mimo súťaže boli uvedené filmy *Krok do tmy* (r. M. Luther), *Slovensko 2.0* (desať režisérov) a *Zejtra napořád* (r. R. Havlík). Hlavnú cenu udelila medzinárodná porota sociálnej drámy *Cesta ven* režiséra Petra Václava.

Ešte o jeden titul viac sme mali v súťaži Nové české a slovenské dokumentárne filmy: *Felvidék – Horná zem* (r. V. Plančíková), *Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* (r. P. Lančarič), *Comeback* (r. M. Remo), *Vlna vs. breh* (r. M. Štrba) a *Gottland* (päť režisérov). Tu sa medzinárodná porota na čele so slovenským dokumentaristom Robertom Kirchoffom rozhodla udeliť Zlatého leďňáčka za najlepší dokument dlhometrážnemu režijnému debutu Martina Štrbu *Vlna vs. breh* za „osobnú a zároveň generačnú výpoveď o vášni, umení a živote“. Zvlášť neuznanie si z Plzne odniesol *Comeback* Mira Rema.

Tohtoročnou novinkou bolo rozdelenie súťaže českých a slovenských televíznych formátov na cyklickú tvorbu, kde za Slovensko súťažili *Animaterapia* (r. J. Kroner), *Horná Dolná* – diel *Vollby* (r. T. Jančo) a *Tajné životy* – diel č. 4 (r. J. Sebechlebský), a necyklickú tvorbu, kde nás reprezentoval projekt *Moje povstanie.sk* (r. J. Karásek, M. Beňadiak Majorová). Zlatého leďňáčka za najlepší televízny projekt v kategórii cyklická tvorba získal štvrtý diel seriálu *Tajné životy* s odôvodnením, že „triezvo a bez sentimentality zobrazuje život žien, ktoré žijú na okraji spoločnosti a snažia sa vybojovať si silnejšie postavenie“. Ocenenie v kategórii necyklická tvorba získala epizóda *Je to jen rock'n'roll* z cyklu

České století v réžii Roberta Sedláčka. *Moje povstanie.sk* si odnieslo cenu študentskej poroty. Piatym ocenením pre projekt s produkčnou účasťou Slovenska bola Cena AČFK za najlepší celovečerný český film pre *Fair Play* Andrey Sedláčkovej.

Finále vzdalo poctu režisérovi Jiřímu Svobodovi a digitálne reštaurovanou verziou *Starých pověstí českých* i plzenskému rodákovi Jiřímu Trnkovi (do sekcie Sláva animace bola pritom zaradená aj Kubalova *Krvavá pani* a Švakmajerov krátky film *Do pivnice*). V sekcii Slovenské speciality mohli diváci vidieť päť dlhometrážnych (*38*, *Priamy prenos*, *Socialistický Zombi Mord*, *Všetky moje deti*, *Polárnik*) a štyri krátkometrážne tituly ako predfilmy (*Homo ciris*, *Checkpoint*, *Fongopolis* a *Sneh*).

Sekcia Křídla slávy prostredníctvom dvoch častí zo seriálu *Československý filmový zázrak* Martina Šulíka s názvami *Pertličky na dně* a *My a svět* ukázala, ako na tom bol československý film pred 50 rokmi, a zároveň pripomenula dvoch tvorcov, ktorí tento zázrak pomáhali vytvoriť – Štefana Uhru *Slnkom v sieti* a Pavla Juráčka dokumentom *Zlatá šedesátá II – Pavel Juráček* (r. T. Klein).

Už niekoľko rokov sú súčasťou Finále Plzeň aj Industry Days – platforma na stretávanie sa filmových profesionálov, kde sa konala okrem iného aj 14. prezentácia pripravovaných hraných a animovaných filmov.

Dvadsať ôsmy ročník Finále Plzeň bol posledným pre Ivana Jáchima v pozícii riaditeľa festivalu. Na jeho čele stál 18 rokov a vďaka nemu sa zmenil zo súťaže dlhometrážnych filmov na festival, ktorý dnes láka divákov aj profesionálov. Nový riaditeľ vzíde z výberového konania. ▲

Za filmami na hranicu

► Daniel Bernát

V Českom Těšine a poľskom Cieszynie sa od 28. apríla do 3. mája konala 17. filmová prehliadka Kino na hranici, opäť s bohatou účasťou slovenských filmov v programe. Ponúkol retrospektívne sekcie venované Emílii Vášáryovej a Stanislavovi Párnickému aj sekciu Nové slovenské filmy.

Väčšine tunajších filmov, ktoré na prehliadke uviedli, sme sa už vo *Film.sk* venovali. Výnimkou sú azda len niektoré tituly zaradené do uvedených retrospektív, ako napríklad staršie televízne projekty Stanislava Párnického, ktorý bol aj hosťom prehliadky (a v kine diskutoval s divákmi spolu s Martinom Šulíkom). Emília Vášáryová zavítala do Těšina/Cieszyna tiež.

Kino na hranici predstavuje aj výber z aktuálnej audiovizuálnej produkcie Česka, Poľska a Slovenska. České snímky sa do našej distribúcie dostávajú ešte pomerne často, hoci na základe tejto ponuky sa nedá utvoriť komplexný obraz o tamojšej tvorbe. Podstatne horšie je to však v prípade Poľska. Čo sme teda videli na hranici? Napríklad poľský dokument *Deep Love*, postavený na zaujímavej situácii. Janusz sa dlho venoval potápaniu, no po mozgovej príhode nedokáže rozprávať ani poriadne hýbať polovicou tela. Napriek varovaniam lekárov sa však chce k potápaniu vrátiť a postupne zostupovať do hĺbok, ktoré pre neho predstavujú mimoriadne riziko. Jeho partnerka ho od toho odhovára, jeho priateľ potápač ho v tom podporuje. Je to zásadný spor, v ktorom majú obe strany silné argumenty a obe sa dajú pochopiť. Len Janusz nemôže slovami vyjadriť vlastný postoj, hoci by zjavne chcel. Je jasné, na ktorú stranu by sa priklonil, taktó mu však zostáva len reč dotykov a úsmevov, ktoré prezrádzajú vzrušenie z predstavy o naplnení sna, ale občas aj ostych a rozpaky z uvedomenia si, že túži po niečom, čo je bremenom pre jedného z najdôležitejších ľudí v jeho živote. *Deep Love* nakrútil režisér Jan P. Matuszyński.

Z českých dokumentov vynikol film *K oblakům vzhlížime*. Režisér Martin Dušek v ňom pozoruje mladého Rádu zo severných Čiech, z regiónu s vysokou nezamestnanosťou. Aj Ráda je bez práce, ale

hľadá si ju, no keď nejakú zoženie, nie je to ono. Najväčšie úsilie, čas aj peniaze vkladá do zlepšovania svojho ojazdeného auta, ktoré ho má reprezentovať a vytvárať mu imidž. Auto by síce potrebovalo podstatnejšie opravy, ale neváď, hlavne že má efektne vysvietený interiér a duní z neho hudba. Dušek nie je aktívnym partnerom protagonistu kladúcim otázky, necháva vyznieť Rádove rozhovory s priateľkami, matkou či kamarátkami a situácie, v ktorých sa ocitá. Napokon vznikla výpovedná trpká-smiešna správa o živote v prostredí bez veľkej perspektívy, no s prejavmi únikovosti a zmätenosti pri hľadaní spôsobov, ako „byť niekým“, ktoré sú o to vypuklejšie.

Trochu inou komédiou, než aké z Česka prichádzajú do našej distribúcie, bol film *Odborný dohled nad východem slunce*. V komornom duchu, pomalom tempe a s atmosférou, v ktorej sa objavujú aj melancholické tóny, rozpráva režisér Pavel Göbl príbeh troch mužov – bývalých väzňov. Tí sa po rokoč stretávajú, aby si v polorozpadnutom dome vytvorili základňu na spriadanie plánov na pomstu miestnemu krčmárovi, ktorý ich za komunizmu vyšetroval a šikanoval. Göbl sa však neuberá cestou vážneho prehodnocovania starých krívd, nepokúša sa o dramaticky zovretú analýzu ťaživej spoločnej skúsenosti trojice hrdinov. Sústreďuje sa najmä na plánovanie pomsty a vzhľadom na to, že ju chcú spáchať chradnutí muži s odlišnými povahami, je to skôr úsmevná hra na pomstiteľov.

Göbl vo filme zároveň rád využíva fotogenicnosť starých predmetov, zatuchnutých miestností, svetlákého neporiadku aj ošumelých mestských zákutí, v ktorých sa neraz nachádzajú vedľa seba kontrastné prvky. No a podobne je to aj v samotnom Těšine/Cieszynie, takže „zabíjanie času“ medzi projekciami je takisto zaujímavé. ◀

Třeboň centrom animácie

► Eva Pavlovičová (producentka)

Šiesty ročník Anifilmu v Třeboni (5. – 10. 5.) zaznamenal bohatú slovenskú účasť nielen vo festivalovom programe, ale aj vďaka medzinárodnej platforme Visegrad Animation Forum.

V malebnej juhočeskej Třeboni, ktorá sama osebe vyzerá ako pozadie pre animovaný film, mohli festivaloví diváci vidieť v medzinárodných súťažiach ochutnávku toho najčerstvejšieho zo slovenskej animácie. V súťaži krátkych filmov, ktorú vyhral Don Hertzfeld so *Svetom zajtrajška*, figuroval film *Nina* (r. V. Obertová, M. Čopíková). V súťaži študentských snímok boli slovenské príspevky *Aion* Petry Heleninovej a *Half bábka* Jasmine Elsen, zvíťazil britský film režisérky Daisy Jacobs *Širšia perspektíva*. Medzi videoklipmi zastupoval slovenskú animáciu *No Survi* (r. A. Kolenčík, P. Skala) a cenu napokon získal Poliak Tomek Ducki s klipom *Paradise Awaits*. No a v sekcii Works in progress sa predstavil popri novom projekte *Hmyz* Jana Švankmajera aj dlhometrážny animovaný film *Srdce veže* režiséra Petra Budinského a producentky Barbory Roháčovej.

Visegrad Animation Forum (VAF) ako sprievodná akcia Anifilmu potvrdilo, že je najvýznamnejším podujatím pre profesionálov pracujúcich s animovaným filmom v regióne strednej a východnej Európy. Počas troch dní sa stretávali tvorcovia, producenti, vysielatelia, sales agenti a distribútori, aby nielen prezentovali vznikajúce krátkometrážne projekty a TV seriály, ale aj diskutovali o problémoch regiónu, nachádzali riešenia a prepojenia, navzájom porovnávali svoje skúsenosti a zvyšovali odbornú prax na základe prednášok, diskusií a workshopov s tvorcami z Francúzska (zástupcovia spoločností Folimage, Vivement Lundi!) či Veľkej Británie (BCRe8ive). Práve stretnutie so zástupcami krajín s rozvinutým priemyslom animovaného filmu bolo jedným z najinšpiratívnejších prínosov pre slovenských profesionálov. Vnieslo nové pohľady do fungovania jednotlivých produkcií, možností financovania a koprodukcii s týmito krajinami či predaja krátkometrážnych formátov do zahraničia.

Dôležitou súčasťou VAF bola diskusia na tému

Čo hľadajú televízni vysielatelia? Prvý raz sa tak stretli zástupcovia televízií/národných vysielateľov z Česka, Estónska, Maďarska, Poľska, zo Slovenska a Slovenska. Szilvia Maschek z Chello Central Europe Zrt. (TV kanál Minimax) zastupovala privátnu spoločnosť. Za RTVS predstavil jej víziu i doterajšiu produkciu v oblasti animovanej tvorby programový riaditeľ Tibor Búza. Po dlhšom pôste RTVS znovu vstúpila do koprodukcii viacerých animovaných alebo čiastočne animovaných projektov. Tento nárast produkcie bol markantný aj v porovnaní s ostatnými televíziami. Vysielatelia si navzájom porovnali možnosti spolupráce, koprodukcii aj nákupu animovaných filmov. Pokračovanie diskusie v zastúpení RTVS a ČT sa uskutoční na festivale Fest Anča v Žiline 25. 6. v rámci verejného okrúhleho stola na tému česko-slovenskej spolupráce.

Na súťažnom pitching fóre krátkych filmov vo vývoji sa predstavili dva slovenské projekty – *Nočná* režiséra Andreja Gregorčoka a scenáristu Lukáša Sigmunda a animovaný dokument *Bolo raz more...* režisérky Joanny Kožuch a producentky Evy Pavlovičovej. Cenu 2 000 eur získal maďarský študentský projekt *Operation Burning Closet* režisérka Zsuzsanny Kreif a Évy Katinky Bognár z budapeštianskej MOME. V rámci mimosúťažného pitching fóra pre TV seriály v produkcii sa prezentovali slovenský projekt *Drobci* (r. V. Raymanová, M. Struss).

Počas VAF v Třeboni sa oslávilo aj vydanie DVD *Visegrad Animation Rallye* s ôsmimi najlepšimi animovanými filmami študentov a mladých debutantov, uvedenými v rokoch 2014 a 2015. Slovenským príspevkom je debut Joanny Kožuch *Fongopolis* a študentský film Kamily Kučíkovej *V rade*.

Podujatie Visegrad Animation Forum finančne podporil Audiovizuálny fond. ◀

Bez peňazí nie je: „Akcia!“

► **Martin Hnát** (študent 5. ročníka réžie na FTF VŠMU)

Vznik filmu je náročný proces, o tom niet pochýb. Dá sa to stroho skonštatovať, ale čo sa za tým skrýva? Ak je niečo náročné, žiada si to podrobnejší pohľad, ktorý môže byť o to zaujímavejší. V mesačníku **Film.sk** prinášame seriál, v ktorom počas roka prevedieme čitateľov rôznymi fázami tvorby a výroby filmu až po jeho verejnú prezentáciu. Ďalšia časť seriálu sa venuje práci producentov, ktorí musia zabezpečiť dostatok peňazí na výrobu filmu.

Film je po architektúre druhým najdrahším umením a jeho realizácia sa v našich podmienkach nezaobíde bez financovania z verejných zdrojov. Filmári na Slovensku museli po páde Koliby a štátnej podpory filmovej produkcie v 90. rokoch hľadať nové cesty na realizáciu svojich projektov. Ivan Ostrochovský, režisér a zároveň producent filmu *Koza*, ktorý mal premiéru na tohtoročnom Berlinale a aktuálne zaznamenáva úspechy na ďalších zahraničných festivaloch, vysvetľuje dôvod, prečo sa rozhodol stať aj producentom: „*My sme generácia, ktorá už nezažila veľké kolibské výroby. Generácia, ktorá sa do audiovizuálneho prostredia dostala v časoch, keď na filmy neboli takmer žiadne peniaze, a chápala, že ak chceme točiť, musíme tie filmy robiť inak. Začali sme si ich produkovať sami, aby sme nemuseli platiť ďalších ľudí, a snažíme sa tak*

nakrúcať za také peniaze, aké sme schopní v rámci Česka a Slovenska zohnať.“ Film *Koza* bol pre Ostrochovského samostatným režijným debutom v oblasti dlhometrážnej tvorby a pri výrobe sa šetriť, aby bolo možné v prípade potreby pretáčať scény. Dalo sa to aj preto, že štáb tvorilo len zopár ľudí.

V roku 2010 začal na Slovensku s podpornou činnosťou Audiovizuálny fond, ktorý výrazne pomohol reštartovať pravidelnú filmovú produkciu. Fond podporuje aj oblasť vývoja audiovizuálnych diel – teda autorov v úvodnej fáze rozpisania námetu do podoby literárneho scenára. „*Na Slovensku to ešte obvyklé nie je, hoci existujú už aj také príklady, že producent už v úvode investuje do opcie a dohody s autorom predlohy na adaptáciu jeho diela alebo na zahraničnú licenciu. Je tak prítomný v projekte už úplne na začiatku, niekedy aj pred samot-*

ným scenáristom,“ hovorí Zuzana Mistríková, producentka zo spoločnosti PubRes, ktorá aktuálne stojí za historickou komédiou *Wilsonov* (r. T. Mašín) s chystanou premiérou na jeseň tohto roka.

V ďalšej fáze prípravy projektu sa producenti obracajú na fond so žiadosťou o podporu na produkciu (teda samotné natáčanie) a následne distribúciu už hotových diel. V súvislosti so vznikom AVF Ostrochovský uvádza: „*Situácia je výrazne lepšia, ako bola pred desiatimi rokmi, keď sme tu nemali čo robiť. Peňazí je vo fonde dosť, filmy sa robia a niektoré reprezentujú kinematografiu na festivaloch. V zahraničí nás už neberú ako chudobných príbuzných a Slovensko sa opäť dostáva na filmovú mapu Európy. Problém však je, ako sa tie peniaze prerozdelujú, a to, že sa producenti nenaučili zahrať na distribúciu. To, že diváci nechodia do kina, nie je preto, že vznikajú zlé filmy, ale že tie filmy ostávajú anonymné. Neexistuje tu poriadna kampaň, snaha udržať film v kinách dlhšie.*“

Tunajšie producentské prostredie je v súčasnosti kapacitne nastavené na zhruba 15 dlhometrážnych majoritne slovenských filmov ročne. Zuzana Mistríková vidí priestor na pozitívny posun vo financovaní filmovej tvorby aj vo vyriešení financovania RTVS a následnom zlepšení jej podpory projektov v nezávislom prostredí. RTVS sa podľa nej síce za posledné obdobie začala správať smerom k nezávislým producentom zásadne otvorenejšie, no možnosti, ktoré má, sú príliš obmedzené. Filmári sú teda pri financovaní odkázaní prevažne na dva modely: na nízkorozpočtovosť a zahraničné koprodukcie. „*Povedzte si otvorene, že okrem nízkorozpočtových filmov nemáte aktuálne inú možnosť, ako snažiť sa získať medzinárodné peniaze,*“ tvrdí Mistríková. *Wilsonov* je produkčne náročnejší, výpravnejší projekt ako spomínaný titul *Koza*. „*Tento rok bude dôkazom, že aj na Slovensku môžu vzniknúť žánre, pretože okrem Wilsonova prichádzajú ďalšie filmy, ako napríklad Červený kapitán. No myslím si, že slovenský producent nemá pri výbere projektov inú možnosť, ako počítať s tým, že tunajšie prostredie má svoje limity.*“

Aj v prípade plánovanej koprodukcie vedie prvá cesta slovenských producentov na Audiovizuálny fond s cieľom získať úvodnú podporu, aby sa potom mohli podniknúť ďalšie potrebné kroky v zahraničí. „*Keď sme začínali s financovaním Wilsonova, od Audiovizuálneho fondu sme získali úvodnú podporu*

160 000 eur. Celkový rozpočet filmu bol 1 900 000 eur, takže úvodná podpora bola nízka, ale uznanie projektu doma bolo veľmi dôležité na to, aby sa dali urobiť všetky následné kroky. Aby to isté urobil doma český producent, aby sme potom mohli oslovit televízie a neskôr sa vrátiť na AVF, aby sme mohli byť relevantným partnerom zahraničiu a v závere byť dokonca úspešní aj na fonde Rady Európy Eurimages, čo v tomto prípade znamenalo ten ideálny model,“ dopĺňa Zuzana Mistríková.

Štandardný postup financovania hraných celovečerných filmov na Slovensku tak v súčasnosti zahŕňa úvodné nastavenie rozpočtu producentom na základe scenára, vypracovanie projektu a následnú žiadosť o jeho podporu na domácom fonde, od ktorej sa potom dá odraziť smerom k televíziám a zahraničným koproducentom a fondom. Ivan Ostrochovský však v tomto prípade pripomína: „*Ak chceme, aby film mohol ostať slovenský, daná krajina doň musí vložiť najviac peňazí. Pre mňa ako producenta je niekedy naozaj problém udržať si majoritu.*“

Napriek výrazne pozitívnemu vývoju vo financovaní audiovizuálneho prostredia v posledných rokoch obaja oslovení producenti pripomínajú, že rozhodnutia inštitúcie, ktorá túto podporu prideluje, sú pre slovenskú kinematografiu a jej vývoj kľúčové. Ostrochovský by v tejto súvislosti považoval za vhodné, keby filmári úspešní na významných festivaloch dostávali z AVF podporu automaticky, hoc aj nižšou sumou, aby si dokázali udržať tvorivú kontinuitu a koprodukčný potenciál pre zahraničie. Jeho generačná spolupútnička Mira Fornay mala problém získať domácu podporu na svoj nový film napriek tomu, že *Môj pes Killer* dostal pred dvomi rokmi na festivale v Rotterdame hlavnú cenu Hivos Tiger Award a nový scenár Miry Fornay už v marci 2014 zarezonoval na koprodukčnom trhu Sofia Meetings.

Keďže finančných prostriedkov na kinematografiu bude vždy menej, ako žiadajú producenti, bude zaujímavé sledovať, či v budúcnosti nájdú aj nové cesty financovania svojich projektov. Najnovším príkladom v tomto smere je dlhometrážny animovaný *LokalFilmis* režiséra a scenáristu Jakuba Kronera, ktorý vznikal kompletne bez podpory Audiovizuálneho fondu. ▲

JANA PLICHTOVÁ

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Účinkovala vo viacerých známych snímkach, no pre mnohých asi navždy zostane roztopašnou pehavou Muškou z Herzovho TV filmu *Sladké hry minulého leta*. Jana Plichtová, dcéra režiséra Dimitrija Plichtu, oslaví v júni 65 rokov.

K herectvu ju priviedlo amatérske divadlo, recitovanie a sestra Barbara. „Barbara chodila do rozhlasovej skupiny, potom sa stala členkou amatérskeho divadielka *Úsmev* a potom poslucháčkou herectva na JAMU. Keď odišla do Brna, dostala som ponuku zastúpiť ju v *Úsmeve*. Pani Brogyanyiová, režisérka a vedúca tohto súboru, s nami inscenovala avantgardný repertoár. S Panoptikom Zelená hus sme zažili standing ovation v Parme na divadelnom festivale.“

Vo filme Plichtová debutovala v roku 1969 spomínanou postavou Mušky. Na otázku, ako ju tvorila, odpovedá: „Myslím, že slovo ‚tvoriť‘ je na označenie toho, čo som reálne na placi robila, príliš vznešené. Jednoducho som si predstavovala emocionálny stav Mušky a jej motiváciu v konkrétnych situá-

ciách. Išlo len o to, aby som ich autenticky vyjadrila. Hlavnú úlohu zohrával pán režisér, ktorý spolu s kameramanom a architektom na základe výborného scenára pani Alty Vášovej tieto situácie pripravil.“ Juraj Herz ju obsadil aj do svojho ďalšieho filmu *Petrolejové lampy*, hoci najprv ponúkanú rolu odmietla. „Pán Herz filmuje s ľahkosťou umelca s obrovským talentom, ktorý nepracuje, ale baví sa a niekedy aj celú spoločnosť okolo. Celodenná konverzácia, žartíky, príbehy, klebietky a šantenie. Na to ja veľmi nie som. Vtipná konverzácia nie je práve moja silná disciplína. Potrebujem byť aj mimo a sama so sebou. A tak keď ma nebolo treba, zašila som sa a čítala. Pán Herz však vedel, ako na mňa. Keď som odmietla jeho ponuku hrať úlohu slúžky Manky v *Petrolejových lampách*, napísal mi taký milý list, že som svoje rozhodnutie musela zmeniť.“

Vo filmografii Jany Plichtovej prevládajú televízne projekty, ale aj pod nimi sú podpísaní významní tvorcovia, ako Peter Solan (*Záhrada plná plienok*), Stanislav Párnický (*Straty a nálezy*), Miloslav Luther (*Starý včelár*)... Na plátne sa naposledy objavila v Párnického rozprávke *Šípová Ruženka* (1990), predtým to bolo napríklad vo filme Dušana Trančíka *Iná láska* (1985). „Pán Trančík ma dokonca pozval dabovať postavu, ktorú som ani nehrala. Brala som to ako prejav dôvery voči mne – neherečke. A potom prišli aj ďalšie ponuky na dabovanie. Tá práca sa mi veľmi páčila. Vyžadovala si veľa zručností, rytmus a sústredenie. Pána Solana som veľmi rada pozorovala, ako noblesne pracuje s hercami. Bol to veľmi vzdelaný pán. Obaja režiséri ma zaujali svojou tvorbou a boli pre mňa výzvou.“

Dnes už Jana Plichtová pôsobí v úplne inej sfére. Od roku 1993 vyučuje na Katedre psychológie Filozofickej fakulty UK a súběžne pôsobí v Slovenskej akadémii vied. S herectvom sa rozlúčila v roku 1989. „Bolo to moje osobné rozhodnutie, motivované tým, že som chcela všetky svoje sily sústrediť na vedec-kú prácu na novom pracovisku v Slovenskej akadémii vied, ktoré som spolu s kolegami v roku 1990 založila a stala sa jeho riaditeľkou. Splnil sa mi môj sen slobodne bádať v oblasti sociálnej psychológie, čo bolo pred rokom 1989 dosť problematické. A tak som odmietla príťažlivú ponuku hrať spisovateľku *Slančíkovú-Timravu*.“

■ FOTO: archív SFÚ

Aj v Zázrivej začali svietiť elektrinou

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér *Spravodajského filmu*.

Rok tisícdeväťstôpäťdesiaty piaty sa pomaly chýlil ku koncu, mladí chlanci z celej republiky rukovali, aby si (spravidla na opačnom konci svojej vlasti, než práve žili) splnili svoju neželanú a nedobrovoľnú povinnosť (TvF č. 45). Žrebec *Furioso XIV* z Topolčianok zvíťazil v slávnej Veľkej pardubickej, kým v koňoch pod kapotou kraloval – rovnako ako v súčasnosti – Mercedes. Ibaže Hamiltonom bol fenomenálny Argentínčan Juan Manuel Fangio (mal 44 rokov!) a Rosbergov predchodca sa volal Pierro Taruffi.

Zo susedného Rakúska odišli po desiatich rokoch trvalého pobytu sovietske vojská. Rakúšania sa s nimi – podľa komentátora týždenníka – lúčili slovami: Prišli ste ako osloboditelia, odchádzate ako priatelia... (č. 46) V Hencovciach spustili prevádzku v novej celulózke ako ďalší krok priemyselňovania východu Slovenska. V bratislavskom Parku kultúry a oddychu hral na prehládke novej slovenskej ta-nečnej hudby orchester pod vedením Pavla Polanského, ktorého mladší poznajú už len z vysielania Ó3.

Do Zázrivej zaviedli elektrinu a zdvojkolajníci Trať družby (č. 47) – asi by bolo na-čase ju po 60 rokoch „rozšíriť“.

Konferencia ministrov zahraničia odišla po desiatich rokoch trvalého pobytu sovietske vojská. Rakúšania sa s nimi – podľa komentátora týždenníka – lúčili slovami: Prišli ste ako osloboditelia, odchádzate ako priatelia... (č. 46) V Hencovciach spustili prevádzku v novej celulózke ako ďalší krok priemyselňovania východu Slovenska. V bratislavskom Parku kultúry a oddychu hral na prehládke novej slovenskej ta-nečnej hudby orchester pod vedením Pavla Polanského, ktorého mladší poznajú už len z vysielania Ó3.

Do baní v Novákoch (č. 48) a v Handlovej (č. 49) prichádzali noví stáli brigádnici z Ponitria aj celého Slovenska, lebo stále platilo: „Ja som baník, kto je viac?“ Futbalový tréner Jim Šťastný bol vari najšťastnejší: jeho Slovan Bratislava sa stal majstrom ČSSR, keď porazil miestneho rivala Červenú hviezdu – kdeže lanské snehy sú...

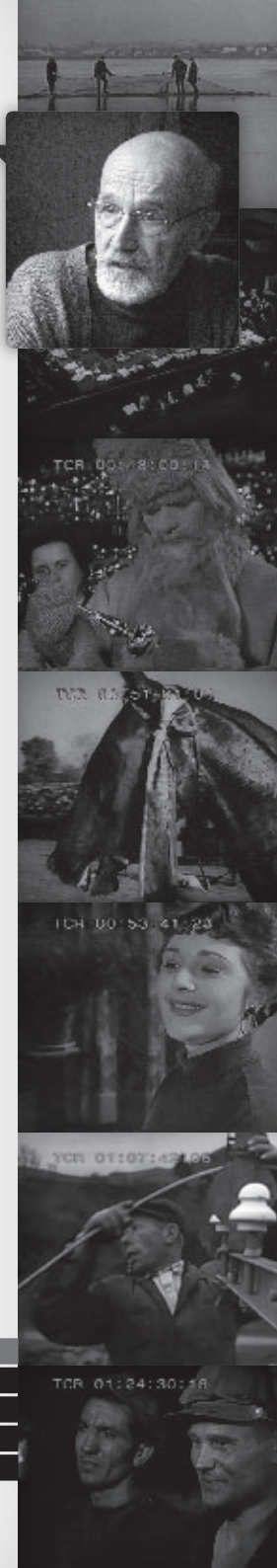
A pretože sa blížili Vianoce (aj to boli *sviatky mieru a pokoja*), pripravovali sa nielen ozdoby na stromčeky a cukríky (č. 50), ale aj ryby. Okrem juhočeských rybníkov (č. 47) ich lovil aj v Leviciach (č. 51). V nemeckom meste Aachen dali do prevádzky prvú garáž na streche, v Bratislave dokončili prvý dom z panelov.

V poslednom čísle roka sa mohli diváci žurnálu pobaviť s Františkom Dibarborom a Evou Krížikovou, ktorým pri randení prekážala príliš naškrobená spodná bielizeň – čo mala byť kritika komunálnych čistiarní... ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – JÚN 2015

- 6. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 45/1955 a 46/1955 (repríza 7. 6. o 15.30 hod.)
- 13. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 47/1955 a 48/1955 (repríza 14. 6. o 15.30 hod.)
- 20. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 49/1955 a 50/1955 (repríza 21. 6. o 15.30 hod.)
- 27. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 51/1955 a 52/1955 (repríza 28. 6. o 15.30 hod.)

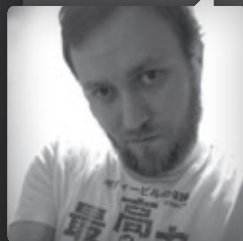
Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V JÚNI: Nech žije groteska

odporúča vedúci kultúrnej
rubriky denníka Pravda
Matúš Kvasnička

Československá televízia kedysi vysielala program *Komik a jeho svet*. Čestné miesto v ňom mala filmová groteska. Tá už z obrazoviek zmizla, ale dá sa nájsť v programe Kina Lumière. V júňovej ponuke sú snímky trojice najvýraznejších tvárí grotesiek – Charlieho Chaplina, Bustera Keatona, Harolda Lloyda – a aj film z dielne najznámejšej komediálnej dvojice tohto obdobia Laurela a Hardyho.

Hoci Harolda Lloyda poznajú diváci napríklad vďaka ikonickému scéne z filmu *O poschodie vyššie* (1923), v ktorej na najvyššom poschodí výškovej budovy visí na ciferníku hodín, zo spomínaných komikov patrí dnes k najmenej známym. V čase najväčšej slávy však herec, ktorý sa nebál ani kaskadérskych kúskov, patril k najúspešnejším a niektoré zdroje uvádzajú, že v Amerike bol obľúbenejší než Chaplin a Keaton.

Keď sa v roku 1944 zostavoval rebríček hollywoodskych filmov, ktoré vznikli od roku 1914 a mali tržby aspoň 1,5 milióna dolárov, dostalo sa doň 59 filmov, z toho polovica nemých. Charlie Chaplin tu mal štyri filmy, no titul *On záračným študentom* Harolda Lloyda ich s 2,6 milióna dolárov v rebríčku predbehol. *On záračným študentom* (premieta sa 9. 6.) je Lloydov komerčne najúspešnejší film. V komédii z prostredia univerzity sa predstaví ako čerstvý študent, ktorý chce vyniknúť nielen medzi spolužiakmi, ale aj v športe a byť obdivovaný (pomôcť mu v tom má napríklad napodobňovanie jeho filmového idolu). Hoci si myslí, že mu plán vychádza, darí sa mu pravý opak a všetkým je na smiech...

V rovnakom cykle – Humor v hlavnej úlohe – premietne Lumière 23. 6. aj Chaplinove *Svetlá veľkomesta* (1931), tragikomickú romancu tuláka a slepej kvetinárky, ktorá vznikla už v ére zvukového filmu, ale reč Chaplin v snímke ešte nevyužil.

Diváci sa môžu tešiť aj na trojicu filmov Bustera Keatona (16. 6.), ktorého pre jeho stoický výraz prezývali kamenná tvár. V snímke *Frigo obetným baránkom* (1921) sa náhodou pripletie k fotografu vraha, za ktorého ho potom považujú. *Vzorný študent* (1927) ho zachytáva ako knihomola, ktorý sa pokúša prekonať sám seba a zaujať dámu svojho srdca športovými výkonmi. V *Bledí tvári* (1921) chce ropní magnáti vyštvať indiánsky kmeň z jeho územia. Indiáni sa rozhodnú, že umučia prvého belocha, ktorý na územie vstúpi, a tým je nešťastník Frigo, tentoraz ako zberateľ motýľov.

A pri príležitosti 125. výročia narodenia Stana Laurela (ten chudší z dvojice) uvedie kino 2. 6. aj komédiu *Milé príbuzenstvo* (1931), v ktorej Laurelovi a Hardy mu skomplikujú život ich zlé dvojčatá. ▲

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2015

1. jún 2015

20.00 ► *V rannej hmle*, r. J. Zeman, 1990, 104 min.

8. jún 2015

20.00 ► *Pomocník*, r. Z. Záhon, 1981, 81 min.

15. jún 2015

20.00 ► *Tichá radosť*, r. D. Hanák, 1985, 88 min.

22. jún 2015

20.00 ► *Mŕtvi učia živých*, r. M. Holly, 1983, 75 min.

29. jún 2015

20.00 ► *Šepkajúci fantóm*, r. A. Lettrich, 1975, 95 min.

Zmena programu vyhradená!

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Európska komisia informovala členské štáty o štatistike výsledkov v rámci programu Kreativná Európa, podprogramu MEDIA v roku 2014. Sú v nej zahrnuté všetky žiadosti vrátane reinvestičných projektov v rámci Automatickej podpory kinodistribúcie. Výsledky slovenských žiadateľov sú pozitívne, z celkového počtu 111 podaných žiadostí (spomedzi 38 členských krajín je Slovensko na 18. mieste) ich bolo podporených 71 (16. miesto) a úspešnosť dosiahla 63,96 % (výborné 9. miesto).

► vs

JÚN 2015

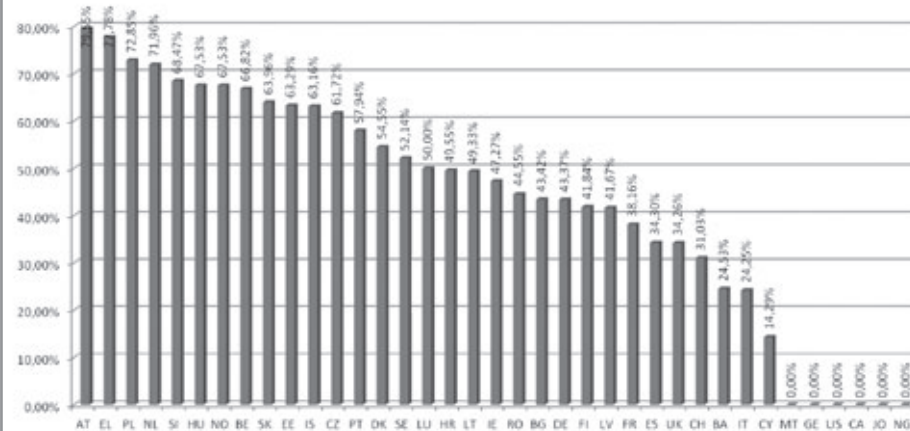
VÝROČIA

1. 6. 1965 **Roman Luknár** – herec
2. 6. 1930 **Richard Lachkovič** – herec (zomrel 4. 5. 1997)
2. 6. 1950 **Eva Matejková** – herečka
4. 6. 1905 **Dano Živojnovič** – operný spevák, herec (zomrel 12. 1. 1983)
10. 6. 1905 **František Hečko** – spisovateľ (zomrel 1. 3. 1960)
10. 6. 1920 **Ernest Šmálik** – herec
10. 6. 1950 **Jana Plichtová** – herečka, psychologička
11. 6. 1930 **Hilda Michalíková** – herečka
17. 6. 1930 **Ernest Šmigura** – herec (zomrel 26. 7. 2007)
18. 6. 1925 **Ľudovít Vavro** – televízny režisér, kameraman (zomrel 18. 10. 2010)
20. 6. 1935 **Jozef Fuska** – herec (zomrel 3. 8. 2007)
20. 6. 1940 **Milan Dubovský** – hudobný skladateľ
20. 6. 1940 **Ivan Palúch** – herec
24. 6. 1930 **Pavol Forisch** – vedúci výroby
27. 6. 1955 **Miroslav Cimerman** – režisér
29. 6. 1935 **Garik Seko** – režisér, animátor (zomrel 20. 6. 1994)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2015

- Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
- zostavila **Renáta Šmatláková**

Kreatívna Európa – úspešnosť žiadateľov v podprograme MEDIA v roku 2014

► Hraný film *Koza* (r. I. Ostrochovský) získal v poslednom období niekoľko ocenení – v máji to bola cena za najlepší film na 12. filmovom festivale Neisse (5. – 10. 5.) v nemeckom meste Görlitz a Zvláštne uznanie TV Cine & Séries od poroty filmových blogerov z 12. festivalu IndieLisboa (23. 4. – 3. 5.) v hlavnom meste Portugalska, na konci apríla zasa cena medzinárodných filmových kritikov FIPRESCI a Cena mesta Wiesbaden za najlepšiu réžiu na 15. ročníku filmového festivalu goEast (22. – 28. 4.) vo Wiesbadene v Nemecku.

► Cez víkend 2. a 3. mája ocenili na festivale stredoškolských filmov The Lovett School High School Film Fest v Atlante v USA krátky film *A Limine* (r. P. Štěpková).

► Pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra sa 21. mája konal v Starej tržnici v Bratislave multižánrový festival Štúr-žúr, počas ktorého sa v kine Mladost premietli snímky *Za práva ľudu* (1948), *Dobruo slovo Slovákom súcim na slovo* (1988), *Niet inej cesty* (1968), *Posledné dni Ľudovíta Štúra* (2011) a *Kandidát* (2013).

► V piatok 22. mája sa na Filmovej a televíznej fakulte Vysokiej školy múzických umení konala prehliadka absolventských filmov tamojších študentov.

► V sobotu 23. mája uviedlo kino Nostalgia v Bratislave filmovú prehliadku k 50. výročiu kina Nivy, kde Nostalgia sídli.

► V utorok 26. mája sa v sieti kín Cinemax v mestách Banská Bystrica, Košice, Nitra, Poprad, Trenčín a Žilina konala jarná časť podujatia Adrenalin Film Festival. V Bratislave sa festival konal od 13. do 16. mája (FK 35 mm, Kluby Re:fresh a Nu Spirit) so zameraním na bike, surfing, windsurfing, skejtboring a fixed gear.

► V dňoch 26. až 28. mája sa v Kasárňach/Kulturparku v Košiciach konalo podujatie Filmové dni Ingmara Bergmana, ktoré divákovi ponúklo šesť jeho filmov.

► ZS

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► MÁJ 2015

► PUBLIKÁCIE

1. **Alain Resnais – Kinematografia mozgu** (SFÚ a producer, Bratislava)
2. **Generace Jihlava** (Akademie múzických umění, Praha & Větrné mlýny, Brno)
3. **Eva Vženteková: Diptych Štefana Uhera – Organ a Tri dcéry** (SFÚ v spolupráci s vydavateľstvom FOTOF0 a VŠMU, Bratislava)
František Gyárfáš a Juraj Malíček: **Naše filmové storočie** (SFÚ, Bratislava)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. **2DVD 6x Dežo Ursiny** (SFÚ, Bratislava)
2. **DVD 3x Dušan Hanák** (SFÚ, Bratislava)
3. **DVD 3x Martin Hollý** (SFÚ, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière pripravili na jún tieto akcie:

1. Pri kúpe júnového čísla Film.sk dostanete DVD s filmom **A pobežím až na kraj sveta** (r. P. Solan).
2. Pri kúpe DVD **Pehavý Max a strašidlá** (cena: 3 eurá) dostanete aj DVD s filmom **Perinbaba** (oba v réžii J. Jakubiska).

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► APRÍL 2015

1. **Pieseň mora** (r. Tomm Moore, Írsko, 2014, ASFK)
2. **Divoké historky** (r. Damián Szifron, Argentína/Španielsko, 2014, ASFK)
3. **Tak ďaleko, tak blízko** (r. Jaro Vojtek, SR, 2014, Itafilm)
4. **Proti prírode** (r. Ole Giæver, Nórsko, 2014, ASFK)
5. **Rukojemník** (r. Juraj Nvota, SR/ČR, 2014, Barracuda Movie)

Slovenská kinematografia v roku 2014

Rekordných 27 vyrobených dlhometrážnych slovenských filmov pre kiná, druhý najvyšší medziročný nárast hrubých tržieb v EÚ, nárast počtu kín po niekoľkoročnom poklese, 44,44 % medziročný nárast počtu divákov na domácich filmoch... To je len niekoľko zaujímavostí z množstva informácií, ktoré – už po dvanásty raz – prináša *Správa o stave slovenskej audiovizie v roku 2014*. (Jej anglickú verziu nedávno prezentovala kancelária Creative Europe Desk Slovensko na MFF v Cannes.) Vo *Film.sk* ju publikujeme v skrátenej verzii, v kompletnej podobe ju nájdete na webovej stránke www.cedslovakia.eu.

Legislatíva

Zákon č. 374/2013 Z. z. z 22. októbra 2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, nadobudol účinnosť 1. januára 2014. Jednou z najdôležitejších zmien je doplnenie štvrtej časti zákona – Podpora audiovizuálneho priemyslu.

Dňa 1. januára 2014 nadobudla účinnosť aj vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 446/2013 z 12. decembra 2013, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov.

Vláda Slovenskej republiky na svojom zasadnutí 19. februára 2014 uznesením č. 68/2014 vyslovila súhlas s návrhom na prístup k Pekinskej zmluve o audiovizuálnych umeleckých výkonoch. Zároveň odporučila Národnej rade Slovenskej republiky vysloviť súhlas so zmluvou a rozhodnúť v súlade s čl. 86 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky o tom, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi.

Dňa 1. júla 2014 nadobudla účinnosť vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o filmovom projekte, ktorá ustanovuje minimálny časový rozsah filmového projektu, kritériá a vzor tlačiva kultúrneho testu a minimálnu sumu oprávnených výdavkov.

Dňa 14. mája 2014 Vláda Slovenskej republiky schválila dokument Stratégia rozvoja kultúry v Slovenskej republike na roky 2014 – 2020.

Dňa 29. októbra 2014 nadobudol účinnosť zákon č. 283/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

Finančná podpora

Audiovizuálny fond. AVF vykonáva podpornú činnosť od roku 2010. Ako samostatná verejnoprávna inštitúcia zriadená osobitným zákonom je hlavným zdrojom finančnej podpory v audiovizii v Slovenskej republike. Jeho cieľom je podporovať všetky súčasti procesu filmovej tvorby, produkcie aj distribúcie, filmové festivaly, vzdelávanie, odborný výskum, edičné aktivity a technologický rozvoj najmä v oblasti digitalizácie kín. Finančné zdroje fondu tvorí príspevok zo štátneho rozpočtu a príspevky od subjektov, ktoré vo svojej podnikateľskej činnosti používajú audiovizuálne diela.

V roku 2014 rozdelil AVF na podpornú činnosť o 4 627 000 eur viac než v predchádzajúcom roku (6 553 460 eur v roku 2014, 6 507 190 eur v roku 2013). V roku 2014 bolo na AVF podaných 602 žiadostí s celkovými nákladmi 58 703 529 eur a s objemom požadovaných prostriedkov 22 328 374 eur. Počet podporených žiadostí klesol z 358 v roku 2013 na 338. Ich podiel na celkovom počte doručených žiadostí zostal približne rovnaký (56,31 % v roku 2014, 53,14 % v roku 2013 a 51,55 % v roku 2012). Uvádzaná štatistika za rok 2014 mapuje stav k 16. aprílu 2015.

Najzásadnejšie zmeny v činnosti AVF však priniesli novelizácia zákona č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o filmovom projekte, ktoré vytvorili podmienky na fungovanie ďalšieho systémového opatrenia – je ním poskytovanie finančných prostriedkov formou osobitnej formy dotácie s účelovým určením na podporu audiovizuálneho priemyslu v Slovenskej republike. Na základe týchto legislatívnych úprav môže Audiovizuálny fond od roku 2015 poskytovať finančné prostriedky určené na podporu audiovizuálneho priemyslu.

Literárny fond. Výbor sekcie pre tvorivú činnosť v oblasti televízie, filmu a videotvorby podporil prostredníctvom programu ALFA v roku 2014 vznik nových pôvodných literárnych predloh pre hrané, dokumentárne a animované filmy. Výbor sekcie mal vlni rozpočet v celkovej sume 125 000 eur (123 000 eur v roku 2013), z tohto rozpočtu poskytol na sta-

roslivosť o tvorivých pracovníkov a umelcov do 31. decembra 2014 sumu 119 382 eur (120 133 eur v roku 2013). Takmer polovica tejto sumy (61 800 eur) bola vyplatená 76 tvorcom vo forme tvorivého štipendia. V roku 2013 získalo 78 tvorcov tvorivé štipendium vo výške 57 200 eur.

Podprogram MEDIA. Od 1. januára 2014 je MEDIA súčasťou programu Kreatívna Európa (s podprogramom Kultúra) a to isté platí i pre kanceláriu MEDIA Desk Slovensko, ktorá sa transformovala na kanceláriu Creative Europe Desk Slovensko (zlúčením s kanceláriou Kultúrny kontaktný bod).

V roku 2014 získali slovenské subjekty z podprogramu MEDIA finančnú podporu v celkovej výške 6 17 074 eur, z toho v jednotlivých schémach: Podpora vývoja jednotlivých projektov 14 5 000 eur, Výberová podpora kinodistribúcie 106 300 eur, Podpora audiovizuálnych festivalov 25 000 eur, Automatická podpora kinodistribúcie 210 520 eur a Podpora práce s publikom 130 254 eur. Úspešnosť slovenských žiadateľov o podporu dosiahla 64 %, úspešnosť projektov 55 %. Nepriama podpora v rámci siete Europa Cinemas pre 19 slovenských kín, ktoré sú členmi siete, bola 91 701 eur, čiže celková suma podpory za rok 2014 pre slovenské subjekty predstavovala 708 775 eur.

Program EURIMAGES. Kinematografický fond Rady Európy je jediný európsky fond podporujúci nadnárodné koprodukcie celovečerných filmových diel. V roku 2014 fond podporil počas štyroch zasadnutí 66 hraných filmov, 5 dokumentov a tri animované snímky celkovou sumou 22 234 000 eur. Medzi podporenými boli aj dva slovenské koprodukčné projekty. Hraný film *Sedmero* (SK/CZ, r. Alice Nellis) – súčasný distribučný názov je *Sedem zhavranelých bratov* –, ktorý je podľa účasti Slovenska majoritný, získal podporu vo výške 280 000 eur. Hraný *Rodinný film* (CZ/DE/SI/SK/FR, r. Olmo Omerza), ktorý je podľa účasti Slovenska minoritný, získal podporu vo výške 250 000 eur. Vklad Slovenska do fondu v roku 2014 bol 116 535 eur a slovenské koprodukčné projekty získali spolu 530 000 eur. Od nášho vstupu do Eurimages do 31. decembra 2014 získalo podporu 32 projektov, v ktorých boli slovenské produkčné spoločnosti v pozícii majoritného alebo minoritného koproducenta.

Filmové školstvo

Hoci je v súčasnosti na Slovensku niekoľko vysokých škôl umeleckého smeru, výučba na nich sa audiovizuálnemu umeniu venuje stále len okrajovo – to platí napríklad o Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katedre fotografie a nových médií Vysokiej školy výtvarných umení v Bratislave či Katedre výtvarných umení a intermédií Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach.

Dňa 1. septembra 2014 otvorila po prvýkrát štúdium v 7 ateliéroch bez prijímacích pohovorov pre všetky vekové kategórie Akadémie filmovej tvorby a multimédií. Audiovizuálna tvorba sa vyučuje v ateliéri klasickej animácie, v ateliéri 3D animácie a Motion Capture a v ateliéri dokumentárneho filmu.

Na Akadémii umení v Banskej Bystrici je možné študovať audiovizuálne umenie na dvoch z jej troch fakúlt. Na Fakulte výtvarných umení je katedra intermédií a digitálnych médií. Na Fakulte dramatických umení sa študujú odbory divadelné umenie a filmové umenie a multimédiá. Filmovú dokumentárnu tvorbu študovalo v školskom roku 2013/2014 na bakalárskom a magisterskom stupni štúdiá 48 študentov a filmovú dramaturgiu a scenáristiku na bakalárskom stupni štúdiá 24 študentov. Študenti katedry dokumentárnej tvorby vytvorili vlni 48 filmov a získali 13 ocenení.

Hlavná časť prípravy nových tvorcov a producentov však naďalej spočíva na Filmovej a televíznej fakulte Vysokiej školy múzických umení (FTF VŠMU) v Bratislave. FTF VŠMU je členom medzinárodnej organizácie vysokých filmových škôl celého sveta CILECT aj jej európskej odnože GEECT. V súčasnosti prebieha výučba v desiatich študijných programoch – dramaturgia a scenáristika (Bc. stupeň) a scenáristika a réžia hraného a dokumentárneho filmu (Mgr. a ArtD. stupeň, ateliér scenáristickej tvorby), filmová a televízna réžia (Bc. stupeň) a scenáristika a réžia hraného a dokumentárneho filmu (Mgr. a ArtD. stupeň, ateliér filmovej a televíznej rézie), dokumentárna tvorba, animovaná tvorba, kameramanská tvorba a fotografia, strihová skladba (Bc. stupeň) a strihová a zvuková skladba (Mgr. stupeň, ateliér strihovej skladby), zvuková skladba (Bc. stupeň) a strihová a zvuková skladba (Mgr. stupeň, ateliér zvukovej skladby), produkcia a distribúcia filmového umenia a multimédií (Bc. stupeň) a produkcia a manažment umení (Mgr. stupeň), umelecká kritika a audiovizuálne štúdiá (Bc. stupeň) a audiovizuálne štúdiá (Mgr. stupeň, PhD. stupeň), vizuálne efekty. K 31. októbru 2014 študovalo na FTF VŠMU 340 študentov, z toho 11 zahraničných – 201 študentov študovalo na bakalárskom, 116 na magisterskom a 23 na doktorandskom stupni (z toho 7 v externej forme štúdiá). V školskom roku 2013/2014 skončilo štúdium na FTF VŠMU 113 absolventov (48 bakalárov, 57 magistrôv a 8 doktorov umenia). V uvedenom školskom roku bolo na FTF VŠMU dokončených 157 filmových projektov a tamojší študenti získali vlni 34 ocenení – 12 v zahraničí, 22 na domácich festivaloch a po jednej domácej a zahraničnej nominácii. V minulom roku získalo podporu AVF 25 umeleckých projektov v celkovej výške 68 710 eur (v roku 2013 to bolo 21 projektov v celkovej výške 80 600 eur). Študenti filmovej vedy na FTF VŠMU pripravujú časopis *Frame*, ktorý je súčasťou časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze *Kino-Ikon*.

V roku 2014 sa uskutočnil 18. ročník festivalu študentských filmov Áčko 2014. Grand Prix festivalu získal film *B moll* (r. Zuzana Marianková). Ďalší ročník medzinárodného festivalu študentských filmov Early Melons sa vlni nekonal.

Filmová produkcia

V roku 2014 vzniklo rekordných 27 slovenských a koprodukčných filmov pre kiná. Pätnásť z nich bolo so 100 % slovenským podielom a doplnilo ich 6 majoritných a 6 minoritných koprodukcii. V trinástich prípadoch išlo o debuty a ďalší režišéri debutovali poviedkami vo filmoch *Slovensko 2.0* a *Gottland*.

Hraných filmov vzniklo 12. Slovenská filmová a televízna akadémia nominovala na Oscara za najlepší cudzojazyčný film i na Európsku filmovú cenu najnovší film Miloslava Luthera *Krok do tmy* – dobovú drámu o mladom lekárovi, bývalom parti-zánskom veliteľovi, ktorý sa nevie vyrovnat so svojou minulosťou. *Slovensko 2.0* je film o dvadsiatich rokoch samostatného Slovenska očami desiatich režisérov (Juraj Herz, Martin Šulík, Peter Kerekes, Zuzana Liová, Mišo Suchý, Ondrej Rudavský, Peter Krištúfek, Viera Čákanyová, Miro Jelok, Iveta Grófová), z toho štyroch debutantov. *Deti* sú prvým dlhometrážnym hraným filmom úspešného dokumentaristu Jara Vojteka. Film *V tichu* (r. Zdeněk Jiráský) mapuje zabudnuté osudy židovských hudobníkov. *Rukojemní* (r. Juraj Nvota) je tragikomický príbeh z druhej polovice 60. rokov minulého storočia. *Láska na vlásku* (r. Mariana Čengel Solčanská) je prvá slovenská rozprávka po dlhých trinástich rokoch a *Socialistický Zombi Mord* (r. Rastislav Blažek, Zuzana Paulini, Peter Čermák) je béčkový horor partie nadšencov.

Päť hraných filmov vzniklo v minoritnej koprodukcii: český národný kandidát na Oscara a držiteľ 15 nominácií na Českého leva *Fair Play* (r. Andrea Sedláčková) o doping v normalizačnom Československu, moderný western *Mirage* (r. Szabolcs Hajdu) s hviezdny Isaachom de Bankolém v hlavnej úlohe, dráma Radima Špačka o láske, strate a pomste *Miesta*, autorský debut Rudolfa Havlíka *Zejtra napařád* a debut Garyho Keitha Griffina *Listopad* o živote troch študentov v Prahe koncom 80. rokov, ktorí sa zhodou okolností zapoja i do demonštrácie na Národnej triede.

V roku 2014 vzniklo i pätnásť dlhometrážnych dokumentov pre kiná. Film o hokejisti Pavlovi Demitrovi *38* (r. Daniel Dangel, Lukáš Zednikovič) prilákal do kín 113 930 divákov a stal sa tak najnavštevovanejším dokumentom a 5. najnavštevovanejším domácim filmom v ére samostatnosti. Tento film, podobne ako desať ďalších, bol pre režisérov dlhometrážnym debutom. Snímka *5. pluk – Misia Afganistan* (r. Peter Kaštil) zachytáva misiu slovenských vojenských jednotiek v Afganistane, *Arcibiskup Bezák Zbohom...* (r. Olga Záblačková) mapuje nevedný príbeh obľúbeného arcibiskupa, *Comeback* (r. Miro Remo) sleduje osudy dvoch recidivistov a život v jednej z najstráženejších väzníc na Slovensku, *DanubeStory* (r. Vladimír Kempf, Jana Čavojská) je populárno-náučný film o našom veľtoku Dunaji, *Felvidék – Horná zem* (r. Vladislava Plancíková) reflektuje stále aktuálnu tému slovensko-maďarských vzťahov a Arnold Kojnok vo filme *Lyrik* podáva prostredníctvom životných osudov historika Jána Mlynárika originálny pohľad na dejiny Československa v rokoch 1918 až 1993. Anabela Žigová vo filme *Salto Mortale* pátra po tajomstvách a histórii ŠtB vo vlastnej rodine. *Vlna vs. breh* (r. Martin Štrba) je dokument o výnimočnej generácii slovenských fotografov, o živote Chavivy Reickovej (1914 – 1944) rozpráva *Návrat do horiaceho domu* (r. Anna Grusková) a *Prvý slovenský horor* (r. Róbert Slovák) vznikol podľa skutočného príbehu producenta, ktorý sa snažil vyprodukovať prvý slovenský horor, ale nepodarilo sa mu to.

Druhý film Patrika Lančariča *Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* je svedectvom o krátkom, ale mimoriadne dynamic-kom živote jedného z najtalentovanejších slovenských hudobných skladateľov a *Milan Čorba* (r. Martin Šulík) portrétom významného kostýmového výtvarníka, scénografa a vysokoškolského pedagóga. *Tak ďaleko, tak blízko* (r. Jaro Vojtek) je nevedný film z prostredia rodín s autistickými deťmi. Jediným minoritne slovenským dokumentom je netradičný poviedkový pohľad na dejiny Československa v 20. storočí *Gottland*.

V roku 2014 vznikli aj dlhometrážne dokumenty *Le Tour* (r. Dušan Bustin), *Povstanie. Slovensko 1939 – 1945* (r. Vladimír Štric), *Žiť pre vašeň* (r. Pavol Barabáš) i niekoľko desiatok krátkych a stredometrážnych filmov – napríklad hrané *B moll* (r. Zuzana Marianková), *Checkpoint* (r. Adam Felix), *L. S. D.* (r. Lucia Halmová), *Po hladine* (r. Slavomír Zrebný), *Zelená vlna* (r. Martina Buchelová), dokument *Čierna a biela* (r. Samuel Jaško), *Láska* (r. Maja Brnušáková), *Mesičky* (r. Diana Fabiánová), *Neznámi hrdinovia* (r. Dušan Hudec), *Polárnik* (r. Pavol Barabáš), *Priamy prenos* (r. Zuzana Piussi), *Toto nie je hra* (r. Dominik Jursa), *Vrbovský veter* (r. Miro Remo), *Z Bratislavy do Rudňan a ďalej* (r. Jozef Banyák), *Zlaté šesťdesiate II: Elo Havetta* (r. Martin Šulík), *Zlaté šesťdesiate II: Štefan Uher* (r. Martin Šulík) a z animovaných filmov môžeme spomenúť napríklad prvý slovenský 3D film *KUKU* (r. Henrich Žucha), *Fongopolis* (r. Joanna Kožuch), *Ninu* (r. Veronika Obertová, Michaela Čopíková), *Rosso Papavero* (r. Martin Smatana), *V rade* (r. Kamila Kučíková) a sedem epizód zo seriálu *Mať tak o kaliesko viac!* (2002 – 2014, r. Dávid Popovič, Ivan Popovič).

Na výrobe 7 hraných a 5 dokumentárnych dlhometrážnych filmov pre kiná sa podieľala aj RTVS, ktorá je naďalej najväčším producentom v oblasti dokumentárnej tvorby, či už vlastnej, alebo v spolupráci s nezávislými producentmi.

Dlhometrážne slovenské a koprodukčné filmy so slovenskou účasťou pre kiná vyrobené v roku 2014*

FILM	RÉŽIA	KRAJINA PÔVODU	PREMIÉRA	DISTRIBÚTOR
38	Daniel Dangl, Lukáš Zedníkovič	SK	11. 9. 2014	Itafilm
5. pluk – Misia Afganistan	Peter Kaštil	SK	12. 3. 2015	Barracuda Movie
Arcibiskup Bezák Zbohom...	Olga Zablacká	SK	13. 3. 2014	Barracuda Movie
Comeback	Miro Remo	SK	16. 10. 2014	ASFK
DanubeStory	Vladimír Kampf, Jana Čavojská	SK	11. 6. 2014	DanubeStory
Deti	Jaro Vojtek	SK/CZ	25. 9. 2014	ASFK
Fair Play	Andrea Sedláčková	CZ/SK/DE	13. 3. 2014	Saturn Entertainment
Felvidék – Horná zem	Vladislava Plančíková	SK/CZ	3. 4. 2014	Filmtopia
Gottland	Viera Čákanyová, Petr Hátle, Rozálie Kohoutová, Lukáš Kokeš, Klára Tasovská	CZ/PL/SK	FILM NEMAL DISTRIBUČNÚ PREMIÉRU	
Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom	Patrik Lančarič	SK	27. 3. 2014	Magic Box Slovakia
Krok do tmy	Miloslav Luther	SK	12. 6. 2014	Continental film
Láska na vlásku	Mariana Čengel Solčanská	SK	9. 10. 2014	Continental film
Listopad	Gary Keith Griffin	CZ/SK	FILM NEMAL DISTRIBUČNÚ PREMIÉRU	
Lyrík	Arnold Kojnok	SK	27. 3. 2014	Arina
Miesta	Radim Špaček	CZ/SK	11. 9. 2014	Barracuda Movie
Milan Čorba	Martin Šulík	SK	30. 4. 2015	ASFK
Mirage	Szabolcs Hajdu	HU/SK	19. 3. 2015	ASFK
Návrat do horiaceho domu	Anna Grusková	SK	27. 1. 2015	Anzio
Prvý slovenský horor	Róbert Slovák	SK	24. 6. 2014	Róbert Slovák
Rukojemník	Juraj Nvota	SK/CZ	8. 1. 2015	Barracuda Movie
Salto Mortale	Anabela Žigová	SK/US	20. 11. 2014	Film Europe
Slovensko 2.0	Juraj Herz, Martin Šulík, Peter Kerekes, Zuzana Liová, Mišo Suchý, Ondrej Rudavský, Peter Kríšťufek, Viera Čákanyová, Miro Jelok, Iveta Grófová	SK	10. 4. 2014	Film Europe
Socialistický Zombi Mord	Rastislav Blažek, Zuzana Paulini, Peter Čermák	SK	25. 4. 2014	Pavol Krchňák – Dark Stone
Tak ďaleko, tak blízko	Jaro Vojtek	SK	2. 4. 2015	Itafilm
V tichu	Zdeněk Jiráský	SK/CZ	18. 9. 2014	Film Europe
Vlna vs. breh	Martin Štrba	SK/CZ	6. 11. 2014	Barracuda Movie, PubRes
Zejtra napořád	Rudolf Havlík	CZ/SK	14. 8. 2014	Itafilm

* Filmy sú zoradené abecedne.

Kinodistribúcia

V roku 2014 prišli do slovenských kín 4 128 584 divákov. Je to o 10,81 % viac než v roku 2013 (3 725 709 divákov). Stúpil aj počet predstavení o 8,59 % zo 124 827 v roku 2013 na 135 553 v roku 2014, čo je historicky najvyšší počet v ére samostatnosti, a zvýšila sa i priemerná návštevnosť na jedno predstavenie o 2,04 % z 29,85 diváka v roku 2013 na 30,46. Priemerná cena vstupenky na Slovensku po druhý raz od roku 2005 medzoročne klesla, tentoraz z 5,10 eura v roku 2013 na 5,05 eura, teda o 0,89 %. Je to spôsobené najmä zvýšeným počtom predstavení v digitalizovaných jednosálových kinách, v ktorých je nižšie vstupné než vo viacsálových kinách. Hrubé tržby medzoročne vzrástli o 9,82 %, čo podľa predbežných výsledkov znamenalo druhý najvyšší medzoročný nárast v EÚ! Diváci zaplatili za vstupenky spolu 20 868 783,32 eura (19 002 121,30 eura v roku 2013), čo je najvyššia suma v ére samostatného Slovenska.

Dvanásť distribučných spoločností uviedlo do našich kín 243 novínok. Rok 2014 však priniesol aj nový trend – „samo-

distribúciu“. Producenti ponúkajú svoje filmy priamo kinám, mimo distribučných spoločností. Takýmto spôsobom boli distribuované filmy *Socialistický Zombi Mord*, *Prvý slovenský horor*, *Lyrík* a *DanubeStory*. Celkový počet premiér sa tak zvýšil na 247 filmov z 35 krajín. Najviac ich bolo z USA (109), na druhej priečke je Česká republika (26) a tretie Francúzsko s 22 novinkami. Celkovo sa v roku 2014 premietalo v slovenských kinách 632 titulov z 53 krajín.

Najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou sa v roku 2014 po prvý raz stala spoločnosť Barracuda Movie, ktorá mala 28,78 % podiel na počte divákov a 30,18 % podiel na hrubých tržbách. Druhá priečka patrí spoločnosti Continental film (23,90 % a 24,81 %) a tretí skončil Itafilm (13,03 % a 12,56 %).

Najnavštevovanejším filmom roku 2014 bola snímka *Ako si vycvičiť draka 2*, ktorú videlo 171 335 divákov. Tretí bol so 113 930 divákmi slovenský dokument *38*. Devätnáste miesto obsadila so 45 091 divákmi rozprávka *Láska na vlásku*. V roku 2014 už ani jeden premiérový titul nebol k dispozícii aj na 35 mm kópii (v roku 2013 ich bolo ešte 14 a v roku 2012 dokonca až 61).

Do kín sa dostalo 22 dlhometrážnych slovenských a koprodukčných filmov. Tri animované filmy – *Ako vzniká tornádo*, *Fongopolis*, *Nina* – a hraný film *Tanec tigra* boli uvedené ako pred filmy.

Aj vďaka návštevnosti filmu *38* sa počet divákov domácich filmov medzoročne zvýšil o 44,44 %. Všetky slovenské filmy premietané počas roka vrátane minoritných koprodukcí videlo dovedna 236 296 divákov, čo je 5,72 % podiel na celkovej návštevnosti. Podiel 100 % slovenských filmov a majoritných koprodukcí bol 5,36 %, keď na ne prišlo 221 468 divákov.

Vo výsledkoch za rok 2014 nie je zarátaná napríklad návštevnosť projektu Bažant Kinematograf, ktorý premietal z dvoch profesionálne upravených autobusov Škoda RTO v 34 slovenských mestách a na filmových a hudobných festivaloch (spolu 44 400 divákov), Filmového kabinetu deťom, festivalových projekcií nedistribučných titulov (s výnimkou Febiofestu), projekcií bez tržieb a ani návštevnosť čoraz populárnejšieho alternatívneho obsahu (záznamy divadelných, operných či baletných predstavení, koncertov, športové prenosy...).

Najnavštevovanejšie filmy v kinách SR v roku 2014

FILM	KRAJINA PÔVODU	DISTRIBÚTOR	PREMIÉRA	POČET DIVÁKOV
1. Ako si vycvičiť draka 2	US	Barracuda Movie	19. 6. 2014	171 335
2. Hobit: Bitka piatich armád	US	Continental film	11. 12. 2014	154 380
3. 38	SK	Itafilm	11. 9. 2014	113 930
4. Rio 2	US	Barracuda Movie	10. 4. 2014	112 207
5. Dédictví aneb Kurvaseneříká	CZ	Garfield Film	6. 2. 2014	109 153
6. Interstellar	US	Continental film	6. 11. 2014	103 548
7. Vlk z Wall Street	US	Tatrafilm/Bontonfilm	16. 1. 2014	97 787
8. Hry o život: Drozdajka – 1. časť	US	Forum Film Slovakia	20. 11. 2014	94 606
9. LEGO príbeh	US	Continental film	6. 2. 2014	83 618
10. Ladové kráľovstvo	US	Saturn Entertainment	5. 12. 2013	76 886*

* Od premiéry 5. 12. 2013 film videlo 172 353 divákov. zdroj: Únia filmových distribútorov SR

Videodistribúcia

V roku 2014 bolo vydaných 46 DVD alebo blu-ray nosičov s 82 slovenskými a koprodukčnými audiovizuálnymi dielami a jedným záznamom koncertu. Z toho bolo 28 DVD s dlhometrážnymi filmami pre kiná (v roku 2013 bolo vydaných 48 DVD alebo blu-ray s 82 slovenskými a koprodukčnými audiovizuálnymi dielami, z toho s 23 dlhometrážnymi pre kiná a jedno s televíznym seriálom).

Čoraz rozšírejšia je ponuka filmov na stiahnutie, či už cez internet, napríklad cez systém Piano, alebo prostredníctvom digitálnych televízií – napríklad Magio od T-Comu a Fiber TV od Orangeu. A v polovici júla 2014 začal svoju činnosť internetový VoD portál Kinocola, ktorý sa špecializuje na slovenské a české filmy. Počas roku 2014 bolo v ponuke 90 titulov, ktoré mali spolu 2 533 pozretí.

Kiná, multiplexy a filmové kluby

Kiná a multiplexy. K 31. decembru 2014 bolo v prevádzke 123 kín so 197 plátnami (v roku 2013 bolo 115 kín so 188 plátnami). Z toho bolo 83 jednosálových kín, 17 miniplexov (kiná s 2 až 7 sálami) s dovedna 65 sálami a 10 674 sedadlami, 3 multiplexy (kiná s 8 a viac sálami) s celkovo 29 kinosálami a 5 469 sedadlami, 16 letných kín so 16 635 sedadlami, 1 autokino a 3 alternatívne priestory. V zriaďovateľskej pôsobnosti obce alebo štátu pritom bolo 63 % kín (66 jednosálových, 1 miniplex a 9 letných kín).

Ku koncu roku 2014 bolo na Slovensku digitalizovaných 139 kinosál v 67 kinách a 3 letné kiná (130 kinosál v 60 kinách a 3 letné kiná v roku 2013, 113 kinosál v 45 kinách v roku 2012 a 75 kinosál v 25 kinách v roku 2011). V 116 digitalizovaných kinosálach – z toho 28 v jednosálových kinách – bolo možné premietiť aj v 3D formáte. V roku 2013 to bolo len 84 kinosál, z toho 28 v jednosálových kinách.

V roku 2014 poskytol AVF 374 300 eur na digitalizáciu 11 jednosálových kín, jedného jednosálového kina a amfiteátra a jednej sály viacsálového kina technológiou D-cinema. V roku 2014 bolo podporených aj 6 žiadostí na digitalizáciu meň náročnou digitálnou technológiou E-cinema HD v celkovej sume 59 000 eur.

V roku 2014 pribudol do programu AVF Rozvoj audiovizuálnych technológií v Slovenskej republike podprogram 4.3 Modernizácia vybavenia digitalizovaných jednosálových kín. Podporených bolo 8 žiadostí celkovou sumou 150 000 eur.

K 31. decembru 2014 bolo v prevádzke autokino Shopping Palace v Bratislave a 16 letných kín. Letné kiná v Košiciach, Podhájskej a Trnave boli digitalizované technológiou D-cinema. Okrem toho boli digitálne projekcie ešte v letných kinách v Pezinku, Senci a Senici, kde si požičali projektor z miestneho jednosálového kina, a v Liptovskom Mikuláši, kde malo Golden Apple Cinema požičaný projektor zo sesterského kina v Zlíne.

Súčasťou siete európskych kín Europa Cinemas (2 350 kinosál v 977 kinách v 596 mestách 42 krajín) bolo na Slovensku ku koncu decembra 2014 spolu 19 kín s 55 kinosálami v 17 mestách.

V októbri 2014 zástupcovia siete udelili Kinu Lumière a kinu Mladost v Bratislave cenu za najlepšiu dramaturgiu.

Filmové kluby. Ku koncu roku 2014 pôsilo na Slovensku 48 filmových klubov združených v Asociácii slovenských filmových klubov (ASFK). Väčšina funguje v priestoroch klasických kín, 30 z nich – teda 62,50 % – je v digitalizovaných kinách. ASFK uviedla v roku 2014 do kín 35 novínok, z toho 5 obnovených premiér a tri krátke pred filmy. Po medzioročnom náraste počtu divákov v roku 2013 (27,3 %) prišlo vlni na predstavenia klubových filmov vo všetkých kinách na Slovensku (nielen vo FK) 124 231 divákov, čo znamená medzioročný nárast 20 %. Do štatistických výkazov sa však zarátalo len 122 454 divákov na komerčných predstaveniach, kde sa vyberalo vstupné. Po tejto úprave sa klubové tituly v roku 2014 podieľali na celkovej návštevnosti v slovenských kinách podielom 2,97 % (2,69 % v roku 2013). Najnavštevovanejším klubovým titulom roku 2014 sa stala *Nymfomanka I (Nymphomaniac: Vol. I, DK/DE/FR/BE, 2013, r. Lars von Trier)*.

Filmové festivaly a prehliadky

Dvadsať druhý ročník medzinárodného filmového festivalu Art Film Fest v Trenčianskych Tepliciach a Trenčine sa konal v dňoch 21. až 27. júna 2014. Hlavnú cenu Modrého anjela za najlepší film získala *Cesta ven (CZ/FR, 2014)* českého režiséra Petra Václava. V medzinárodnej súťaži krátkych filmov zvíťazil hraný film *So sklonenou hlavou (La tête en bas, CA, 2013, r. Maxime Giroux)*. Udelené boli i tradičné ocenenia Hercova misia (Claudia Cardinale, Ivan Trojan) a Zlatá kamera (István Szabó, Ondrej Šulaj). Film Europe Award získali slovenskí tvorcovia Peter Begányi a Andrej Kolencík za krátkometrážnu komédiu *Výstava (SK, 2013)*.

V dňoch 10. až 15. septembra 2014 sa v Piešťanoch konal 9. MFF Cinematik. Hlavnú cenu Meeting Point Europe Award, určenú pre najlepší európsky film vyrobený v rokoch 2013 a 2014, získala *Veľká nádhera (La grande bellezza, IT/FR, 2013, r. Paolo Sorrentino)*. V súťažnej sekcii Cinematik.doc, ktorá je určená celovečerným slovenským dokumentom, zvíťazila *Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom*.

Šestnásť MFF Bratislava sa konal od 7. do 14. novembra 2014. Zo súťaže prvých a druhých hraných filmov si Grand Prix a Cenu študentskej poroty odniesol film *Party Girl (FR, 2014, r. Marie Amachoukeli, Claire Burger, Samuel Theis)*. Cena za najlepší dokument patrila snímke *Nie je všetko vigília (No todo es vigilia, ES/CO, 2014, r. Hermes Paralluelo)* a v súťaži krátkych filmov zvíťazila hraná snímka *Milión míľ ďaleko (A Million Miles Away, US, 2014, r. Jennifer Reeder)*. Cenu MFF Bratislava za umeleckú výnimočnosť vo svetovej kinematografii si odniesol Theodor Pištěk. Ocenenie MFF Bratislava za dlhoročnú umeleckú tvorbu a pamätnú dľaždičku na Filmovom chodníku slávy pred Mestským divadlom P. O. Hviezdoslava v Bratislave získal herec Ivan Palúch. Cenu Film Europe za úspešnú prezentáciu slovenského filmového umenia v zahraničí udelili kameramanovi Martinovi Žiaranovi.

Dvadsať prvý medzinárodný filmový festival Febiofest sa konal od 27. marca do 17. apríla 2014 v desiatich mestách (Bratislava, Banská Bystrica, Kežmarok, Košice, Levice, Martin, Prešov, Prievidza, Trenčín, Trnava). Hlavnú cenu v Súťaži krátkych filmov krajín V4 získal hraný film *Môj sprievodca (Újratevezés, HU, 2012, r. Barnabás Tóth)*.

Na 7. medzinárodnom festivale animovaného filmu Fest Anča, ktorý sa konal od 18. do 22. júna 2014 v Žiline, získal hlavnú cenu Anča Award film *Záver (Coda, IE, 2013, r. Alan Holly)*. Anča Slovak Award získal animovaný film *Fongopolis*.

► Miroslav Ulman

KINÓ LUMIERE

KINO SLOVENSKEHO FILMOVÉHO ÚSTAVU
ŠPITÁLSKA UL. 4 / BRATISLAVA

Výročná cena Asociácie slovenských filmových klubov pre najlepší filmový klub.
Prvé kino na Slovensku, ktoré získalo Cenu filmových novinárov za dramaturgiu.
Ocenenie Europa Cinemas za najlepšiu dramaturgiu.

Európske filmy za €uro

45 skvelých filmov po celé leto v Kine Lumière
od 15. júna do 31. augusta 2015

každý deň od 17.30 hod.

Organizátor: SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV Bratislava
SPOLUPRÁCA SLOVENSKEHO FILMOVÉHO ÚSTAVU
Mediálni partneri: rtv: :RÁDIO DEVÍN :RÁDIO_FM film.sk in_ba Kinema CITYLIFE.SK
DOLBY DIGITAL EUROPA CINEMAS MEDIA Programme of the European Union AUDIO VIZUÁLNY FOND
Digitálna kina sú súčasťou siete Kine Lumière. Pre viac informácií navštívte stránku www.kinolumiere.sk
Všetky filmy sú dostupné v slovenských kinách a na DVD. Pre viac informácií navštívte stránku www.kinolumiere.sk
IMA O

www.aic.sk/kinolumiere · www.navstevnik.sk · www.facebook.com/kinolumiere

PREDAJ MESAČNÍKA FILM S.K.: kinokupcovia a iné predajne / Bratislava ▶ Klapa.sk – predajňa SFU (Grosslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ▶ Hummel Music (Klobučnícka 2) ▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Prospero – predajňa DÚ (Jankovcov nám. 12)
▶ Vratnica VSMU (Svoradova 2) ▶ Pezinnok ▶ Artforum Filmové kluby ▶ Kino Lumiere Bratislava – kino SFU (Špratska 4)
▶ FK – Kino Junior Levice ▶ FK – Kino Strojár Martin ▶ FK – Kino Fontána Piešťany ▶ FK – Naoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

ISSN 1335-8286

9 771335 828003
 06

FILM S.K. JE EVIDOVANÝ MK, SR, POB, EV. Č. EV 947/08

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ